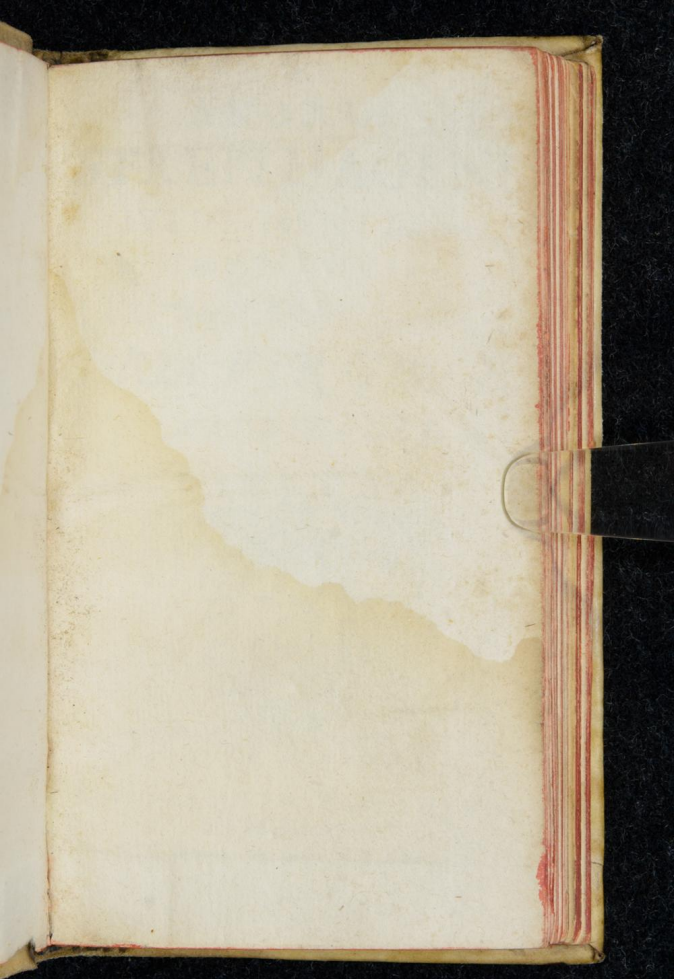

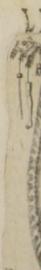
No Lot 291

AND
TRET
IVLIO.
HAV

Sanctus

DIA
AS

ET ME PIA
COLONIA
Apud IOANN
Sub M
ANNO M

ANDREÆ
STREITHAGENI
IVLIO - MERTZEN-
HAVSENSIS

Soc. Sen. Jus. Deseldorpij 1622.

DIUA VIRGINE
ASPRICOLLI,
LIBRI IV.

ET ME PIA RES PICE MATER

COLONIÆ AGRIPPINÆ,
Apud IOANNEM KINCHIVM
Sub Monocerote,
ANNO M. DC. XXII.

21. N. Lat. 291

LIBR. IV.
COLONIAE AGRIPINAE
Apud Ioannem Kirchnerum
Sub M. auctore
Anno MDCXXII.
1286 761 01

AD SERE
MAG
NAM B
PRINCIPE M
No

M^{Agri}
Boia
Quas, ubi terra
Illaspi carere
Hortu, si Princeps
Indicium mentis
Cetera lege illi Aff
Quas, pia
Omnia gēta palam
Quam factu, ce
Quod si fipri parū
At Diva avaru

AD SERENISSIMAM

MAGDALE-
NAM BAVARAM,

PRINCIPEM ET DOMINAM
NOSTRAM.

MAGDALA, qua Patris patria cō-
nubia seruas,
Boia maritali sāguine, Boia tuo.

Quaę iubes terras, quas Iulia nomine signat,

Illustri veterem ponere prole metum,

Hoc tibi, si Princeps pateris, quodcunq; libelli,

Indicium mentis doq; dicoque mea.

Crebra leges illic Aspri miracula Collis,

Quamq; piā multos Diua leuārit ope.

Omnia gesta palam: valeat, quo iudice fictis,

Quam factis, versus aptior usus erit.

Quod si forte parū tenui placet arte libellus:

At Diua aurato est excipienda sinu.

A 2

Ille

Illa p̄te colitur vobis, spes altera mundi,
 Semper & à summo proxima cura Deo.
 Quare age vel solo tanta cape nomine Matris
 Propensa timidi fronte clientis opus.
 Sic tu, sic videat Princeps tua vita maritus,
 Communi patria tempora longa bono.
 Sic natus proavos olim virtutibus aquet,
 Natus, Iuliaci cura secunda soli.

REIE

 REIECTO MOMO

AD

Candidum Lectorem.

Mome Theonino rodis qui carmina
dente,

Et nigrū nigro spargis ab ore salē,
Sive leues aliquis, nugas, seu seria vates

Scribit, & historica digerit acta fide:

Cede procul, nihil hic tecum mihi, cede potēta,

Cumq; tuis foedum morsibus abde caput.

Candida quaruntur mihi pectora, candida,
quales

In niueo pennas corpore gestat olor:

Aut qualis noua nix, aut si quid cernitur vs-
quam

Cygro candidius, candidiusque niue.

His mea pertexit magna benefacta Parentis

Lipsiada certam Musa secuta fidem.

Ille alias inter curas, doctosque labores,

Exorsus laudes Diua Maria tuas,

Res retulit gestas Aspri miracula Collis,

Quaque Hallis fusa promeruere preces.

Ille etiā supplex calamū tibi Diua sacrauit,

Te cupiens mentis pignus habere sua.

A 3

Sunt

Sunt Halla testes, ubi nunc suspensus ad arā
Virginiam, reliquas eminent inter opes.
Romanosq; docet ritus, & sacra secutum,
Cuius prisca orbi Roma reuixit ope.
Quidquid nescio quis blateret sine pectore
venter,

Inferiorque irā maxime Iuste tuā:
Qui vitio ducit rem, qua, si vera referret,
Laus fuit egregij prima futura viri.
Quis miretur aprum siluis indagine cinctis,
Conspecto rapidos casse referre pedes?
Aut liquidis piscem linum vitare sub undis,
Quam prius hamatas mordeat ore dapes?
Quis culpet Siculi linquentem littoris oram,
Sirenū blandos ne bibat aure sonos?
Adde quod in Bataua iā dudū viderat urbe
MORIBVS ANTIQVIS vix su-
peresse locum.

Et pede post illi fuerat dicenda soluto,
Qua mihi nūc vincō est Diua canēda pede.
Non his vlla locum chartis sibi fabula speret:
A chartis aberunt Dique, Deaque meis.
Dijq; Deaq; aberunt, priscorū numina vatū,
Vatibus arbitrio numina ficta suo:
Cū tenebris error propè totū inuoluerat orbē,
Et staret veri nescia terra Dei.
Cur toties nostro cantatur Iupiter auo,

Es

Et soror & coniunx maxima Iuno Iouis?
 Saturnum taceo, qui forsan carmine victus,
 Aurea pacata secula reddet humo.
 Nec decet immunes operum indulge e quieti:
 Curarum quibus millia semper habet: (cas,
 Tu Neptune rotis labens tumida aquora pla-
 Tu facis Aenea Mulciber arma pio.
 Mars gladijs, thyrso gaudet Semelēia proles,
 Mercurius superas itq; reditque vias.
 Nunc Satyrum Phœbus vincit, nunc Pallas
 Arachnen,
 Frenaq; vindicta laxat uterq; sua. (bores?
 Quid inuat Hercules toties memorare la-
 Quid toties odium saeva nouerca tuum?
 Quid Venerem, & Veneris natum, volucresq;
 Sagittas, (faces?
 Quasque Venus quassat, quasque, Cupido
 Aut veteres formâ nimium præstâte, puellas,
 Qua tenuere homines, qua tenuere Deos.
 Europamque, Helenamque, & Phœbi vul-
 nera Daphnen,
 Et Daphnen Phœbi vulnera prima sui.
 Et quas mille solent antiqui dicere formas,
 Quasque alias nugas dicere mille solent.
 Queis sine nulla placet, nec surgit pagina no-
 bis,
 Queis sine opus genio nunc caret omne suo.

A 4 Scilicet

Scilicet aeternam diuinam conditor artem
Desuper in nugas & ioca sola dedit.
At veteres sequimur, sequimur, nec labilis
aui,

Nec rerum tantas cernimus esse vices.
Quantum sidereo declinis ab aethere tellus
Distat, & à pluuia nocte serena dies:
Tantum nostra absunt à priscis secula seclis,
Carmina sint aëo qualibet apta suo.
Apta suo veteres aëo cecinere poëta,
Ignarique Dei constituere Deos.
Sapè aliquo monitus velo, & praecepta tegeren-
tes,

Nuda minus populo grata futura rudi.
Caestes anima si tantum numinis expers
In tenebris ingens non iacuisset humus,
Quos si terra viros exorta luce tulisset,
Non vllum veri laude vacaret opus.
Factaque tractassent illo, quo ficta, lepore,
Nec minor ars vatum, nec minor esset ho-
nos.

Prodeat è luco stygia conuallis Homerus,
Quod dabit, Iliados carmine maius erit.
Nil non diuinum, nil non sublimè mouebit,
Et canet aeterni numina magna Dei.
Bethlemiumque canet natum, castamque pa-
rentem:

Pro

Pro Iunone parens, pro Ioue natus erit.
 Et quodcunque pio manabit vatis ab ore,
 Christiadum ritus exprimet omne sacros.
 Forsitan & nostrum libeat ridere stuporem,
 Quis referunt priscos somnia grata dies:
 Haud secus, ac illis, quorum facundia sueta
 Sola Arpinatis verba probare noui,
 Conscriptosque patres, & prisca moenia Ro-
 ma,

Et, Quaquā, & Rostris omnia nota crepat,
 Ergo age, mi lector, nihil hic, nisi gesta requi-
 ras,

Nil nisi sincerā gesta relata fide.
 Testis erit nobis omnis, qua diffusa longē,
 Quaque Sichemensi terra propinqua iugo,
 Et quicumque sacra pressistis limina sedis,
 Siue petistis opem, siue tulistis opem.
 Nam quid ego adijciam victuras secla tabel-
 las,

Quamque facit mundo publica cera fidē?
 Ferreus est, quē non moueant ea: pectora certē
 Nostra mouēt, si quid pectora nostra mouet.
 Inde hac una mihi placuit, praque omnibus
 una,

Materia: heroo dignior illa pede,
 Si nō angustum pectus mihi magna negasset,
 Et possem nervis hiscere tanta meis.

*Sed quodcūque oris fuerit mihi, quidquid &
artis,*

*Hoc Christo, & Diua seruiet omne mea.
Languentumque pio conabor spargere versis
Per totum morbos, auxiliumque solum.
Nam Regis secreta tegi, sed facta Tonantis,
Quattuor in Mundi conuerit ire plagas.*

IN

ADRE
AGENI O
RENTIS I
E
PETRI
NI CA
Forte Sa
Dege
Cernat
Et qua mill
Signaque
Tum splend
Porpora
Proquie ma
Aq; anam
Sal fuerit cel
Et post at
Tuisen han
adi,

IN

ANDREÆ STREIT-
HAGENI OPTIMI SVI PA-
RENTIS LIROS DE DIVA
Aspricolti,

ELEGIA,

PETRI STREITHAGE-
NI CANONICI HEINS-
bergenſis.

Forte Sichernenſes ſupra Naſarëia cāpos,
Cum nato Arctoi ſtabat in arce poli,
Deſigēſq; oculos in Acuti culmina Collis
Cernebat meritis templa dicata ſuis;
Et qua mille anam circum donaria pendent,
Signaque votiuo plurima fixa tholo:
Tum ſplendore loci vultum demiffa modeſtū,
Purpureo tales protulit ore ſonos.
Pro quāto matris compenſas nomen honore,
Atq; animi quondam vulnere ſana mei!
Sat fuerat celum mī pro pietate dediſſe,
Et poſſe aternā virginitate frui:
Tu tamen haud ceſſas laudem ſuperaddere
laudi,

A 6

Augere

2
Augere & nostrum per loca quaque decora.
At natus casta matris quem gloria tangit,
Et toto matrem vult pius orbe coli,
Suauiter arridēs, nō haec tibi munera tantū,
Sed maiora etiam, Diua, paramus, ait.
Aspice Iuliaca pagos, atque oppida terra,
Quam Pater egregio flumine Rura rigat.
Hic, cum lethalis pestis depasseret urbem
Heinsbergum, & tristi funere plena foret,
Effugiens tabem vates secessit in arua
Proxima, & Aonijs otia tinxit aquis;
Vtq; erat ingenio feruens, sacroque furore,
Vndeno cecinit munera nostra pede,
Et quacunq; tulit pietas benefacta virorum
Ad Demere nitidas pratercuntis aquas.
Hic labor aeternos famā viuiscet in annos,
Lausq; ingens sera posteritatis erit,
Et sacram statuam soli transmittet utrique,
Nec minus hinc Borea, nec minus inde
Noto.

Tum vero genitrix dictis latata, dicissimū
Sic est virgineis pauca locuta labris.
Si votis aliquis restat locus optime nostris,
Qua peto, da merito premia digna viro;
Vt post expletum fugitiui temporis aeuum,
Aetherea subeat regna beata plage,
Et lauro aternā tingatur in ordine vatum,
Quorum

*Quorum cum vita Musa pudica fuit.
Annuit his natus, firmansque petita repente
Ad laenam tonitru nubibus elicuit.*

EPIGRAMMA EIVSDEM.

F*Acta humana alij scripserunt carmine
vates,
Et decus humanum promeruerunt sibi:
At tu caelestis dum cantas munera dextra,
Qua, nisi caelesti, laude vehere parens?*

ANDREÆ

ANDREAE
STREITHAGENI
IVLIO-MERTZEN-

HAVSSENSIS,

De

DIVA VIRGINE
ASPRICOLLI.

LIBER PRIMVS.
ELEGIA I.

Que Deus ad statuam Nasarena Ma-
tris in Aspro (canam.
Colle breui fecit tempore MIRA
Huc quicumque aliò tenebris abreptus abisti,
Quique negas priscis rebus habere fidem.
Ecce nouella tibi nostrì Miracula seclì,
Nec Thomsoniacis inficianda libris.
Quippe palàm gesta, & firmis testata tabellis
Qui negat, & solis lumina clara neget.
Perlege, sic densæ cedant de pectore nubes,
Meq; scias certò nil nisi certa dare.
Ficta canant alij, falsosq; in carmina Diuos
Nequicquam Phœbum, Piëridasq; vocët.
Fas fuerit puri ritus, priscisque Poëtæ
Carmine siderei dicere facta Patris.

Facta,

Facta, quibus voluit Matris diffundere nomē,

Quaque cadit praeceps, quā redit orta dies.

Si videt hae aliquis, nec totā mente mouetur,

Illius silices pectus habere putem.

Illa Deū nobis monstrant, vim numinis illa,

Illa docent vera religionis iter.

Hāc extra claud^o frustra super omnia gressū,

Auditum surdus, lumina caecus amat.

Hanc intra licitum certam sperare salutem,

Pro quacunque iuuet parte rogare sui.

Qui miseris fers solus opē, semperque tulisti,

Seruator nostra Christe salutis ades.

Tuque o virgo tui genitrix, ac filia nati,

Quem colis, aeternū digna Maria coli,

Quā per in anfractu facit Admirāda Siche^m

Omnia, tu mentem Diua, manūq; regas.

ELEGIA II.

EST prope labentem Demeram non gran-
de Sichemum

Oppidulum, terrā culte Brabante tuā.

Nomē habet seu quod pro aui victoribus illic,

Sine quod aegrotis constituere domum.

Sic & Avesoto nomen Iouis indidit ales:

Dieshemium Martis de lare nomē habet.

Afferit eiusdem lux hoc de nomine dicta,

Quae Luna est inter, Mercurijq; diem.

Nulla Louanio non ultra quinq; recedit,

Vna-

16 DE D. VIRG. ASPRICOLE

Vnaque Dieſthemio conficit hora viam?
Naſſonia paret genti, multumq; ſub illâ
Floruit, & longâ pace parauit opes.

At nunc & patria cõmunem ſenſit Erynnim?
Mauortisque vicos, Mulciberisque faces.
Hinc ciues habitant vari, turbaque futura
Seruatos inſtar ſeminis eſſe putes.

Haud procul hinc Collis ſcabra telluris, &
aſper,

Exſuccum, & nullâ fertilitate ſolum,
Macra vacat Cereris donis, & gramine panẽ,
Vixque dat arbuſtis pabula terra ſuis.

Quercus erat: quercum felix ornabat imago,
Qua retulit vultus maxima Diua tuos.

Hanc veteres magnâ ſub relligione colebant:
Discite qua cultus extet origo pij.

Ante decem decies annos, ita fama recenſet,
Soluſ in hoc tractu paſtor agebat oues.

Quo caſu incertum eſt; caſu tamen inier a-
gendum

Effigies illi parua reperta fuit. (cere,
Quid faceret: vidit; placuit; placitamne ia-
Cum ſit priuatis cultibus apta, ſinat?

Tollit humo ſignum latus, gremioq; reponẽs,
Sub noſtro poſthac culmine ſtabis, ait.

Qualẽcunq; roſis, hederâque ornabimus arã
Paſtores: hедера frigore, vere roſis.

NAV

Nam neque sit tanti mihi fistula blanda, nec
ipsum

Formosum nodis, undique, & are pedum:
Nec me densa aded venientis tempore Maij
Tondentem niueæ lana iuuabit ouis.

Et mihi si quisquã pro te dare dona pararet,
Sorderent pra te dona vel ampla mihi.

Ecce autem subitò, dum talia mēte volutat,
Iam iam cum statua certus abire domũ:
Membra stupet, rigidosque pedes (mirabile
dictu)

Desiit ex illo posse mouere loco.

Telluri infixum credas, miratur & ipse
Causa latet, nimio causâ stupore latet.
Haud aliter vetitum cõtra, dũ respicit urbẽ;
Obstupuit Lothis, dirigitque sale.

Iamque dies exacta pecus, numerũq; referre
Iussit, & absentem cum grege quarit herus.
Ut subijt collem dubius, metuensque pericli,
Cernere defixum stipitis instar erat.

Qua mora te pastor segnem tenet ? Omnia
narrat,

Gestaque quo fuerint ordine, quoq; modo.
Mentis herus melior recipit, sacraq; receptã
Effigiem quercu, qua stetit ante, locat.

Continuò pastor vinculis, animique stupore,
Solutur, & proni numen vterque colunt.

Inde

18 DE D. VIRG. ASPRICOLLY.

Inde domum referuntq; pedem, vicinaq; late
Oppida cum pagis religione replent.
Fortunati ambo: tu cui fuit illa reperta,
Tu cui consueto reddita imago loco.
Fortunati ambo, quorum licet orbis auorum
Nomina nesciri simplicitate gemat:
Dū tamē Asper erit Collis, magnaq; Sichemū
Iam fama, à Diua dum petet ager opem:
Dum qua nūc surgunt operoso templa labore,
Araq; muneribus conspicienda suis:
Vos memores feri ventura atate nepotes,
Cunctaque non parua secula laude ferent.

ELEGIA III.

ET iā fama volans facti mirabilis omnes
Mouerat, & populo cœpit imago coli.
Vtq; magis colerent morborū crebra medela,
Et tua præcipuè febris anhela facit.
Vndique concursus hominum: magnusque
Sichemo,
Magnus Arescoto, Diesthemioque fuit.
Poscere opem ciues, nec opem non ferre petitā,
Agricolaque boni, Marticolaque feri.
Quis senibus, quorum virtus sine labe peregit
Tempora, quis senibus nolit habere fidem?
Hoc viui; sed & hoc quos nupera fata tulere,
Ex vero soliti commemorare senes.

Et sic

Et sic, communis patria suffragia testor,
 Ante duo, & totidem lustra fuisse liquet.
 Hinc in honore locus, sed enim perijisse faten-
 dum est

Hanc statuam: perijt, vine, doloue, later.
 Sæper in his lustris (nã sunt hic lustra) morati
 Pradones minimè suspitione vacant.

Cum decies octo, quingenti, & mille fuere
 Anni à natalis tempore Christe tui:

Spectari populis illic Nasarèia virgo

Desijt; at cultus, qui fuit ante, manet.

Nò minus ad solitū veniunt loculūq; locūq; ;

Nec minus & solitam Diua ministrat opem.

Quid mirum? Sellā pharetris insignis, & arcu,

Persa sui magno regis honore colit;

Nam quia maiestas insedit regia, regis

Censet ab attactu corporis esse sacram.

Nò liceat loca sacra mihi? nec quercus ob ipsā

(Somnia ne fingas) est in honore pijs.

In quercu effigies colitur, Nasarèis in illa

Mater, in hac hominum spesq; salusq; Deus.

En ego, si nescis, fateor, semperq; fatebor,

In statua propriè numinis esse nihil.

Nam Deus hoc, Deus hoc genitricem munere
 donat,

Quo sibi cunq; libet tempore, quoque loco,

Si correpta parens, cunctis trepidātibus, arma

Excussit

Excussit manibus Coriolane tuis:
Idq; datum lacrymis, cum iam prosterneret
muros

Staret, & inuisos ense, vel igne lares:
Nil mater Christi poterit? non flectere natum,
Ut iubeat fusas pondus habere preces?
Hoc res ipsa palam docuit, mutataq; testis
Effigies, dubiè quam perijisse queror.
Altera successit; successit ut altera prima,
Sextus ab amissa plus minus annus erat.
• Huc, illucq; frequens pradonũ turba volabas:
Fervebat nihilo segnus illud iter.
Non poterant sani populos prohibere ruentes
Huc, ubi cum fructu quisq; petebat opem,
Viderat hoc aliquis pronectã atate Senator,
Vir grauis, & Latie relligionis amans.
Hic aliã nudam decorauit imagine quercum,
Lignea quã parua[m] capsula parua capit.
Postq; Sichemensis detractã ex arbore Pastor
Aedicula ex tignis, asseribusque noua,
Quam iuxtã modicam pro tempore fecerat,
infert,
Ut pius in populi pectore crescat amor.
Quid Pastor Godefride facis? ruit undique
turba:
Non capiunt tantũ tam' loca parua gregẽ.
Tamq; parabatur sectus lapis, unde sacellum
Surgeret,

*Surgeret, & maius perficeretur opus.
Nec mora, perfectum summus tibi Diva sa-
crauit,*

*Qui sacra Mechlinia Praesul in urbe facit,
Mechlinia Praesul, Matthias Houius, ampli
Nominis, & nullo vir pietate minor.
Phœbus luncas orbi produxerat Idus,
Sacraque ter gemino lux erat illa Deo.
Quis turbam illius lucis, quisue agmina
tanta*

*Dixerit, ex omni qua capit orbe locus.
Non tanto aërea bruma veniente recedunt;
Nec tanto redeunt agmine vere grues:
Turba nec est unquam mercatus tempore in
urbem*

*Francfurdum plenis tanta profecta vijs:
Nec Spadana homines tam multos semita
vidit,*

*Sape peregrino semita pressa pede.
Si videas, dices: Inter Miracula Diva
Hoc quoq; mirandū non leue pōdus habet.
Ex illo perstat matris Nasarëidos illic*

*Effigies, famā maxima, mole leuis.
At quercus non ante diu de stirpe recisa
Decreto patrum, consilioque fuit,
Causa, quod è trūco varij fragmēta tulissēt;
Scissaq; iam casum, iamque minata foret.*

Quod

Quod superest Aspro rapitur de Colle Siche-
mum,

Et partem à sacro robore quisque petit.

Pars Diua vultus sculpiūt, simulacraq; parua,
Quaque coli fas est religione colunt.

Pars tenues cyathis partes, & frustula miscēt,
Fertque salutiferam pluribus haustus opē.

ELEGIA IV.

AD maiora vocor: Christus sacra editus
annos

Virgine sexcentos, milleq;, tresque fuit:

Cum velut ex alijs aliud mirabile factum

Pullulat, à Nonis, vel propè, Maie tuis.

Nec rara ante tamē: neq; n. si rara fuisset,

Cur locus in tantum suspiceretur, erat.

Sed neglecta iacent, & inobseruata libellis:

Et mihi stat certa certa referre fide.

In statua primum Astatuam stillasse recenti

Sanguine, res oculis pluribus hausta suis.

Publica caussa viros ex pagis quinque Siche-
mum

Traxerat: ex illis quisque Senator erat.

Iamq; relaturi gressum loca sacra petebant,

Submissa certi fundere mente preces.

Vnus ut infixit vultus in imagine, guttam

Illius in labro sanguinis esse videt.

Et ta-

*Et tacitus secum: Videorne ego sanguinis, in-
quit,*

Purpurei stillam cernere? sanguis erat.

*Tū proprius gressū ferre, & contingere dextrā
Audet, & extenta tergere labra manu.*

*Attonitus nouitate stupet, sociisq; repente
Monstrat, & hos pariter res nouitate mo-
uet.*

Ecce loci subitò, dum sic mirantur, eodem

Altera, quam digitis tersit & alter, erat.

*Tertia mox simili, simili mox sanguine
quarta*

Purpurat, haud alio, quā prior illa, modo.

*Hanc VValthere capis tu Vuckellene niuali
Sindone, & exceptā quemque videre iubes.*

*Sanguinis ille color veri fuit, inque sequentē
Luciferum durat sanguinis ille color.*

*Et color, & facies: quanquam dilutius ortu,
Denari modulo fusa, sequente rubet.*

*Haud mora, tectā inuat circumspectare sa-
celli,*

Ne quis dilapsa falleret humor aquæ.

*Nullus erat: nec erat color ipse in imagine
caussa,*

Quam nullus longè tinxerat ante color.

*Sed quidquid fuit, & quaquā causâ, arida
guttas*

Non

Non nisi cœlesti labra dedere manu.
 Hęc video agnoscoq; libens: hac fecit & olim;
 Vt saxum fontis funderet instar aquas.
 Hęc eadem pluuiã rigat exorata Canopi
 Defectum septem messibus imbre solum.
 Nunc immensa etiã manet illa potētia cœli,
 Nec passum vires numen abire suas.

ELEGIA V.

Hoc tamen in statuã nunc qua Miracula
 Diue

Ad statuam, paucis discite, plura dabo,
 Oppido Arescoti paulum distante Maria
 Leukena, ingenuã stirpe puella fuit. (catæ:
 Franciscus genitor, genitrix Catharina vo.
 Et spes amborum nata bilustris erat.
 Huic contracta adeò, tenuataque tibia de-
 xtra est,
 Vt breuior digitis pes foret ille tribus.
 Inque dies cœpit marcessere, cœpit in horas,
 Et multum lenta tabe minutus edi.
 Vt fluit effigies rutiloque liquescit ab igne
 Cerea: sic tristi tabida membra lue.
 Tertius incessu vix ullo præterit annus,
 Nec graue Phœbea pellitur arte malum.
 Protinus ad Diuam mater (miracula matrē
 Excierant) natam ducere mœsta parat.
 Sub

Sub colle ad Demerã locus est vligine multâ,
 Et salebris vlli vix adeundus equo.
 Huc in equo ventû; sed equo mox illa relicto,
 Vt valet, ad Dinam nititur ire pedes.
 Nititur, ac titubans, & lapsa bunda petitum
 Ad Collem agrâ quidem, sed tamen agrâ
 venit.

Atq; hic cum carâ videas Franciscida matre
 Calestem miseris poscere rebus opem.
 Extemplò minuitq; malum, recipitq; vigore
 Tibia, quid multis? It pedes illa domum
 Ex facili: quin ipsa etiam mox tibia laus
 Par fit, & aequalis, ceu fuit ante, sua.
 Nullaq; iam remanent tristis vestigia noxa:
 Tanta Dei bonitas, tanta Maria tua est.

ELEGIA VI.

Nec Petronella fuit Ridderia experta mi-
 norem:

Ni minus ex oculis, quã pede, munus erit.
 Illam connubio iunctam Lambertus habebat
 Balduini, in turriâ, conspiciendus eques.
 In Grobbendonqui turmâ, qua tempore custos
 Illo Diesthemi, praesidiumque fuit.
 Hac torqueri oculis magno crescente dolore
 Cœpit, & in cunctos peius habere dies.
 Vermibus erodi veluti sua lumina sentit.

B

Fitq;

Fitque bona paruo tempore cœca fide.
 Quid medicus? postquam medica nihil efficit
 arte.

Acer in hanc partem defluit humor, ait.
 Sic pars magna solet caussari, & dicere sēper:
 Hoc erat, hic ille est fons, & origo mali.

Noui ego, qui cuius ausus spondere salutem,
 Stentoreo doctas iactitat ore manus,
 Gente, domo, lingua, Germanus; cætera
 Turca,

Innumera diues pyxide, diues aquis.
 Si fallit: quiddam febrile, ait, accidit agro.

Quod vires arti non sinit esse mea.
 Sic agro medicus defuncto Aesopicus ille:

Huic misero fatum Bacchus, Amorq; fuit.
 Sic &, si veteri locus est in carmine dicto,
 Ardea tranandi nescia culpât aquas.

Ingemit illa malo, queritur, tantiq; doloris
 Impatiens, totam commouet orba domū.

At miserata cohors matres scitantur ab ipsa,
 Ecquid in hoc Diuam visere Colle velit?

Hinc precibus multos certam retulisse salutē,
 Utq; ipsa, in Diua stare, Deique manu.

Affensa subitò spes, & fiducia surgit:
 Hicet optatum cum duce carpit iter.

Iamque propinquabat, cum se fregere dolores,
 Atq; oculis lumen, non tamen omne, redit.

Pergit.

Pergit, & ad fontem sub sacro ducta sacello,
 Fontana primum lumina tergit aqua.
 Hinc angusta subit, quamvis angusta Maria
 Limina, submisso procubitura genu.
 Nec mora: prostrata fer opè Nasarèia, dicit:
 Nec mora, prostrata fert Nasarèis opem:
 Sanapalàm recipit visum, gaudetque recepto,
 Letaque cum latis in sua tecta redit.

ELEGIA VII.

Latus humo colitur, vastusque Brabantide tractus,
 Quo plures pagos, oppida rara vides.
 Aequor arenosum, Cāpania nomine, passim
 Fungosa, & pigra terra palustris aqua.
 Assiduo sed enim cultu, magnoque labore
 Subdita, ruricolis horrea messe replet.
 Incola nūc gaudet, gaudet nūc accola fructu,
 Perque vices alter vendit, & alter emit.
 Illic plus septem, mirū, quinquennia Martis
 Summa imis, summis miscuit ima furor.
 At non fracta tamen ruris patientia cessit,
 Non opus agricolæ deseruere suum.
 Nunc quoque pradones inter, Mauortiaque
 arma,
 Pane, velut pacis, tempore, cuncta virent.
 Vix gentes alia, vix ipsa Brabantia credat,
 Sit nisi

*Sit nisi res sensus cognita vera fide.
Pagus in hac eadem situs est regione Merhou-
tum:* (bet.

*Hic quoque materiam carminis huius ha-
Hoc Petrus in pago primos Honsbergius inter,
Notus erat censu, notus honore loci.*

*Namq; fuit iudex patriæ, causasque forenses
Cum sex cognouit septimus ipse viris.*

*Is decies vita quinos emensus Apriles,
Integer, & toto corpore sanus erat:*

*Cum subitò languere miser, nervosque resolu-
Cœpit, & horrēdis membra stupere modis.
Tibia, genua, pedes, palmaque, & brachia
cessant,*

*Solaque de cunctis osque, caputque mouet,
Esse pu'es, & erat viu' sub corpore funus,
Si viuuum rara viuere parte vocas.*

*Asperat ipse dolor morbum, subigitq; iacentē
Noctē, die, tantis inuigilare malis.*

*Quin & tota domus sese irrequieta fatigat,
Dum mutat sedem sede, toroque torum
Turba frequens medici magno facere omnia
nisi;*

*Sed graue solerti plus valet arte malum.
Ergo dimissis, aliò spes mittit, & Aspri
In mentem misero Collis ab aure venit.
Scilicet audierat nostra Miracula Diua,*

Quam-

Quamque ferat multis auxiliariis opem.
 Ardet adire locum, coramque orare salutem
 Pronus, & ex animo vota, precesq; uolet.
 Festa dies aderat, supera qua dicta Tonantis
 Aliger ad Diuam detulit arce puer.
 Venerat in curru: curru peruectus, ad aram
 Tanta fuit populi turba, venire nequit.
 Tollitur effigies, & ad ipsum fertur ab ara:
 Ille piè libans oscula: Numen, ait.
 In prece totus erat: subitum per membra vi-
 gorem

Sentit, & ad vires quaque redire suas.
 Ambulat innixus fulcris, tentamina prima:
 His baculus; baculo mox subière pedes.
 Neue diu quenquã verbis morer: itq; reditq;.
 Et valet ad veterem membra, vigetque
 modum.

Talem in conspectu coram vicinia vidit,
 Quaque tulit tota gaudia mente domus.
 Talem se populis dedit ipso in Colle videndū,
 Post iterum grates dum tibi Mater agit.

ELEGIA VIII.

TE quoq; Tistelij simili Verreyckia morbo
 Attonitam corpus succubuisse liquet.
 Nec satis, ex oculis grauitèr mox deinde laba-
 rans,

Heu tandem & gemini luminis orba iaces.
Quos gemitus, quaeue Anna dabas lamenta
per ades?

Quam querulos tristi tristis ab ore sonos?
At verò duplici, moròique, & lucis adempta,
Tantum non raptus clade maritus erat.
Non illi solito vacat indulgere labori:

Vnus habet totum continuusque labor.
Cogitur immotam saxi, vel stipitis instar,
Nunc huc, nunc illuc ferre, referre miser.
Nox erat, ad lectum miseram ceruice ferebat.
Lux erat, à lecto triste ferebat onus.

Sic eisdem sublata humeris sellaque, focūq;
Sic trinis mensam mensibus agra petit.
Sorte infelicem, felicem coniuge dicas,
Cuius in officijs omne leuamen erat.

Coniugio fixum, qua forsue, Deusue tulisset,
Vnanimis animis, tristitia, lata, pati.
Iste facit, tadaque memor, legisque marita,
In vita censet coniugis esse suam.

Ergo ambos pariter, labor hunc, dolor oppri-
mit illam,

Nec nisi diuina spes bonitatis alit.
Tistelij pagi loca sunt vicina Sichemo:

Vicina ad promptam Virginis itur opem.
Hanc flexo petit illa genu, potiturque petita:
Cum membris, oculis, altera vita reedit.

ELE.

ELEGIA IX.

AT non auxilium tantam (quis credere
posset?)

Diua; sed & vindex criminis ipsa fuit.
Diesthemij ciuis (prudens nomenque, domūq;
Pratereo) duri cordis, & oris erat.

Ille sua matres alias cum coniuge ridens:
Ecquid ad hanc pupam, dixit, adire iuuat?

Pluraque qua soliti vel religionis auita
Spretores, vel quos lingua proterua tenet.
Atque his assiduè sannis, & scommate gau-
dens,

Non circumspēctos fundit ab ore sonos.
Stulte quid in Diua roties Nasarēide ludis?

Quid miser irrides agmina casta nuras?
Accersis risu lacrymas, & numinis iram,

Inque tuum cogis tristia damna caput:
In fabrica veluti rodit cum vipera limam,

Quam limam, dentes atterit ante suos.
Exemplū cuius poterit graue Zwickius esse,

Et Ryffelmannus: doctus uterque malo.
Soluit in Hallensē leuis impia Zwickius ora,

Et verba amissis naribus ista luit:
Et Ryffelmannus stygias ob crimina lingua,

Truncatus mentum glande petiuit aquas.
Tempore quo Batavūm Bruxella ductor ab
urbe

Hallas nocturnis ausus adire dolis,
 Cogitur à paucis vestigia vertere retro,
 Et celeri tenebris tectus abire fugâ.
 Est sua cuiq; malo, nec abit sine vindice cul-
 pa,

Et quàm sera venit, tam sera pœna venit.
 Audijt ipsa leuis Virgo conuicia lingua:

Credibile est sacras immaduiffe genas.
 Seu tu supplicium, seu tu benefacta vocabis,

Nil moror: hac illo parta fuisse liquet.
 Extemplo sine causâ aliâ, sine casibus ullis,

Qui fuerat sano corpore, claudus erat.
 Quin miserum inclusus media intra pectoris
 torquet,

Et subigit lecto decubuisse dolor.
 Agnoscit monitus numen, pœnamq; fatetur.

Insanum dictis se meruisse suis.
 Vertitur ad Diuam, mœrensq;: Heu pœnitet,
 inquit,

Pœnitet, & facti me malecrimen habet.
 Et prece submissa pacem, veniamq; precatus,

Vtq; iterum valeat munere Diua tuo:
 Ad collem vouet ire sacrum, sacrumque re-
 pentè

Ad Collem voti nititur ire reus.
 Venit. & ô bonitas, subito fit corpore sanus:

Nec minus & factum mentis fuisse reor.

ELEGIA X.

Sic ea Diesthemij: sic & res altera facta
 Diesthemij certâ noscitur esse fide.

Raptus Ioanna Masia Ludouicus ibidem
 Castelius, tristi morte maritus erat.

Paruulus unius mansit non amplius anni,
 Solamen matris, delictumque sua:

Delictum prius & domino solamen adempto,
 Postque dolor matris, suppliciumque sua.

Nam miser affligi coepit, morboque trimestri
 Tabescēs, totus pellis, & ossa fuit.

Omne malū gaudet socio: mox lumine dextro
 Priuatus, cacos caculus inter erat.

Quid, quod & enascens puerili in gutture
 mentem

Perculit angoris tertia caussa tumor?

Et puer, & mater confecti panè dolore:

Hæc animi, & nati corporis; ille suo.

Quid faceret, vel quid tandem superesse pa-
 taret?

Nil intentatum sedula liquit opis.

Et lacrymans: Tu solus, ait, tu paruule solus

Mollibas matri fata paterna tua.

Nec me desertam, quamuis deserta, putauit,

Castelius sospes dum mihi paruus erat.

Nunc morbus gutturque tumens, & lumen
 ademptum,

Tot mala, sunt luctus visa nouare meos.
 Si non tabe color teneri marcefferet oris,
 Quàm tenero poteras ore referre patrem?
 Sed languet facies, ut flos contusus aratro,
 Ut rosa, quàm gelidis flatibus vrit hiems.
 Quātula fert etas quā tristia? ferreus ille est,
 Qui nostram potuit non doluisse vicem.
 Omnia tentauit, nec adhuc mea cura subire,
 Dum spiras vllum nate recusat onus.
 Auxilium terrestre deest, cal este petemus:
 Omnis in hoc vno spesq; , salusq; mea est.
 Dixerat, & geminis vlnis complexa tenellā,
 Materno fouit languida membra sinu.
 Et parat ad Diuā : Diuā ter in ordine sexto,
 Qui Veneris, vouit visere quoque die.
 Incipit, & primā sacram vice ponit in aram
 Infantem: positus mitior ille fuit.
 Et dulcē placide somnū in materna receptus
 Brachia, quod nunquā cōtigit ante, capit.
 Rursus adest, rursus melius : iamque vltima
 restant
 Debita, qua simili soluit ut illa fide:
 Et puero vires redeunt, & lumen ocello,
 Omnis & à tenero corpore languor abit.

ANDREA

ANDREAE
STREITHAGENI
IVLIO-MERTZEN-

HAVSSENSIS,

De

DIVA VIRGINE
ASPRICOLLI.

LIBER SECVNDVS.

ELEGIA I.

I Amq; salutifera Matris benefacta fe-
runtur

Longius, & versus longius ite mei.

Est antiqua domus Traiecti in finib. Hochtü,
Sacra sacris rebus, virgineoque shoro.

Quã Mombeckana Francisca Antistita gētis
Dum regit exemplo relligiosa suo:

Incidet in morbum, quem quod curare neces-
se est

Molliter, à regum nomine nomen habet.

Icterus aspectu lenat hunc Phœbaa volucris,

Cumque lenat donis occidit ipsa suis.

B G

Hinc

§6 DE D. VIRG. ASPRICOLLI.

Hinc & idem nomen ductum est, & uterque
vocati

Icterus Argiuo morbus, auisque sono.

Hoc penitus correpta iacet, lentoq; per artus
Picta auro, noctes agra, diesque gemit.

Leodio medicus mox accersitus ab ipsa
Urbe Machaonia primus in arte venit.

Qui simulac agra vultū, morbumq; notauit,
Ingenuo mentem detegit ore suam.

Spem vita tenuem, tenuem superesse medela:
Namque sibi nullo signa placere modo.

Pharmaca nescio qua tandem praescribit, &
herbas,

Vt nihil à tanto ne videatur agi.

Non latet ictericam: quis enim potuisse latere
Crediderit, medico rem referente palàm?

Pharmaca constanti vultu contemnit, &
herbas,

Verbaque nullius ponderis esse putat.

Omnis spes Diua stat in Aspri virgine collis;
Quam nequeunt homines, hac feret, in-
quit, opem.

Concipit & votū, sed enim quia corpore vires
Deficiunt, quamuis vellet, obire nequit.

Vna ministrarum coetus venerabilis Oda
Mittitur, & supplex, quod nequit illa,
facit.

Qua

Qua reditum fusis precibus meditata petiuit,
 Et tulit à quercu frustula pauca sacra.
 Accipit agra piè gaudens optabile munus,
 Inque suo potu miscuit, inque cibo.
 Hac ope morbus abit, solito redeunte vigore,
 Seque videt totam conualuisse breui.
 Gaius meritas te salua Antistita grates
 Virgineus toto pectore cœtus agit.

ELECIA II.

AT nunquàm glacies, nunquàm crystal-
 lina, nunquàm
 Firma valetudo res diuturna fuit.
 Est species morbi, nostris Angina vocatur,
 Quod grauius faucis angere dira solet.
 Hac quoq; post eandē magno discrimine cepit,
 Aggrediens patulum claudere vocis iter.
 Qui color est moris tunc cū matura legūtur:
 Illum cum læso gutture lingua trahit.
 Chirurgum celebris fama, medicumq; vocari
 Imperat, & missa venit uterque mora.
 Ex usu visum sub lingua incidere venam:
 Caditur, at nullo sanguine caesa fluit.
 Fit bis idē, fit ter frustra, nec guttula stillat.
 Quid medici: mussant, dissimulantque
 metum.
 Ast ea nuper opem diuina experta Parentis,
 A 7 Votinas

Votiuas memori nuncupat ore preces.
 Rursus & è sacris famulis ad limina nota
 Mittit. eunt, redeunt, & redit alma salus.

ELEGIA III.

HÆC inter nunquam tacitus Bertrans-
 dus abibit,

Non leuis auxiliij testis & ipse dati.
 Inculcata viro vita; ars Vulcania census:
 Equè tuis Huyum cinibus vna erat.
 Huyum Legiacis vrbs nō male cognita terris,
 Ciue frequens, plateis ampla, decora lare.
 Occupat hunc morbus suspirij, & angit ar-
 belum,

Et vitium in lumbos, debilitasque venit.
 Principiō (neq; enim potis est tolerare laborē)
 Friget, & hinc paruo tempore cessat opus.
 Quinq; adēdō menses sine gressu, & virib' vllis
 Cogitur in lecto plus minus esse suo.
 Tandem decubitus fessus, spatijque, sub illi
 Quo tumultu Christus, surgit & ipse diem.
 Sed pede, dum timidè vestigia ponere tentat,
 Vel toto breuior tibia laua fuit.
 Mirarique, angique simul: fulcrisque lacertis
 Suppositis, lento nititur ire gradu.
 Sic fuit ad tempus: rerum cum fama nouarū
 Ad cupidas aures, Diuaque nostra venit.

Impetus est illi, miserorum inuisere Asylum:
Hoc sacra figenda est anchora visa loco.

Claude quid aspiras, proles Vulcania, frustra?
Tu cupis; & nequeunt, quò cupis, ire pedes.
Vt titubent artus, animus me transferet, in-
quit:

Ille mihi vires fecerit, ille gradum.
Nec currus, nec opes ad currum, aut ara su-
persunt:

Fulcra manent, fulcris carpere nitam iter.
Hac mihi currus erunt: Hoc est, hoc scilicet
illud:

Vt quimus, quando non licet, ut volumus.
Iamq; viam ingressus coepit testudinis instar
Pergere, cum fermè Iunius actus erat.

Quinta dies absumpta fere, gressuq; tremonti
Millia post tergum liquerat acta decem:
Cum collem tetigit multum lassatus eundo;
Quanquam animus, quanquam spes bona
membra leuat.

Ante arã procumbit humi: ter deinde sacelli
Circumiès, calidas fundit, ut ante, preces.
Postquam iterum, afflari violenta visus ab
aura est, (ire vigor.

Cumque hac membra calor, membra sub-
Tertiũ ut ambiuit, cõtracta extenditur apte
Tibia: nam dextra par fit, & aqua sua,
Latant

*Latātem simul, & trepidantē mente videres
Credere vix, vera se valuisse fide.*

*Credere res cogit; dubium res eximit omne:
Iam credit vera se valuisse fide.*

*Abiectis alacer fulcris, contendit ad aram,
Cumque pia grates laude decenter agit.*

*Et post fecit idem: paucis post mensibus ipso
Rectus in hoc iterum Colle, valensq; fuit.*

ELEGIA IV.

Finitima est Menapis vrbs libera, regia se-
des,

Delicia quondam Carole Magne tua:

*Nunc magis eiusdem monumento, & pulue-
renota,*

Caria quam regis marmore nota sui.

*Huius nomen Aqua, quod in ipsa magna re-
dundet*

Copia frigentis, magna tepentis aqua,

*Quā Granus reperit, qua tempestate Quirites
Gens valida, Aduaticis incubuere locis.*

Hic ubi nunc geminis fecernūt mēib; urbē,

Tunc fuit herbosis plurima silua iugis.

*Captus amore loci Granus, lymphisq; reper-
tis,*

Hic traxit posita sapius arce moram.

Certa vides hodie Grani vestigia turrim,

Quam

Quam liquet auctoris nomen habere sui.
 Post aliquot posuit seclorum tempora muros
 Carolus, hoc ipso captus & ipse loco.
 Hinc caput vrbs effert lympharum munere
 nata,

Qua nunc innumeris eminent aucta bonis.
 Omnia, templa, domus, plateaque, & curia,
 visu

Stedida, & in medio Martia lymphæ foro.
 Huc ruit ad thermas, placitum cui membra
 fouere,

Aut calido foedam tingere rore cutem.

Huc quoq; reliquias septeno plurimus anno
 Spectatum ex variis partibus hospes adit.
 Reliquias, quarū prima thesaurus in ade est,
 Inclusus gemmis, diuitiisque Tagi.

Hic est, hic Diua gestata subucula Matri,
 Tunc cū hominē partu virgo, Deūq; dedit.
 Hic & fasciola Christi, pannusque cruentus,
 Quo sacra pendens de cruce tectus erat.

Quoque tegebatur decusso vertice truncus,
 Qui Domino famula voce parauit iter.
 Hic crucis, hic clauis partes; oleumque beata
 Costidis: hic supero quod Ioue māna pluit.
 Et cornu, & cinctum quo fuit ense latus.

Quis zonas ô Christe sciens, Matriq; tuāq;
 Præ-

Prætereat corpus quis Leopardæ tuum?
 Tunc manus vincit Christus raptatus ab
 Anna

Ad Caipham, & Pontifris ora fuit:
 Illic ille manet funic: nec arundinis illic,
 Nec sudarioli pars aliquanta deest.

Non pars illa crucis, tumulo qua inuenta sub
 ipso,

Cum libro fuerat Carole Magne tuo.
 Ille liber sacer est Evangelique salubrem
 Bis gemino cunctis fonte ministrat aquam.

Reliquias Stephani taceo, sacrumque cruorẽ,
 Quem iurare super Regibus usus erat.

Sed nec Ioannis referam superesse capillum
 Baptista, aut capitis virgo Maria tui.

Quid, quod & effigies Nasarena argentea
 Matris,

Ipsaq;, quam Luca dextera pinxit, adest?
 Praxiteles redeat, redeat Theodorus in orbẽ,

Füdat & hic veteri, sculpat & ille, modo:
 Tantus uterq;, sua quodcũq; expresserit artis,
 Collatum statua sordeat omne sacra.

Et Luca, si quam Cous depingat Apelles,
 Possit Apelleã gratior esse manu.

Atque has de sancto totus Simeone lacertus,
 Deq;, Petri vinculis annulus auget opes.

Deniq; Anastasia caput hic, & spögia Christi,
 Reli-

Reliquiaq; alia, reliquiaq; Spei.

Carole quid memorē niuei tibi velleris Agnū

Pontificis Latia munus ab urbe datum?

Aut quid acupictos vultus Nasarēidos addā,

Aduena quos captus religione dedit?

Illud opus quondā telam vicisset Arachnes,

Vicisset telam Palladis illud opus.

Hæc super accedunt diuini Cesaris ora,

Cuius Aquæ præstās omnia munus habēt.

Vrbis hic, & templi positor de partibus orbis

Omnibus, huc cineres, ossaq; sancta tulit.

Æternumq; sibi nomen cœloque, soloque

Fecit, & atheræ præmia sedis habet.

Sed neq; cōplecti, quāuis iuuet, omnia possū,

Nec scopus, ut possim, carminis ille mei est.

Carminis ille mei scopus est, Miracula collis

Dicere. Propositum Diua teramus iter.

Ergo ab Aquis-Grani non multis passib. vrbe

Esselbecka solo diuite pagus abest.

Inde Maria fuit dubia Isertanda salutis

Fœmina, dum morbi vis diuturna manet.

Quæ postquam melior loca subterranea cellā

Intrat, in extremo corruit ic̄ta gradu,

Nā nouus inuadit, Grauis Apoplexia, morbus,

Et miseram subito verberare sternit humi.

Dehinc munus præstare suum iā nescia vitæ

Membra, latus lauū, pesq; manusq; negāt.

Adde

44 DE D. VIRG. ASPRICOLLI

Adde quod in pugnum nervis astricta recludi
 Non vi, non vlla possit ab arte manus.
 Luna bis implerat reparatis cornibus orbem,
 Tertius & media parte peractus erat.
 Mētio fit Collis, Collē petit: utq; propinquat,
 Pruriturum veluti sentit adesse manus.
 Res haud facta aliā: ideo, ceu mortua, sensū
 Perdiderat, stimulo non dolitura graui.
 Tum verò illius sensuq; , vsuq; recepto,
 Pandit, & in certam versat, agitque fidē.
 Ipsaq; sub tectis, Aspro qua proxima Colli,
 Turbatas compsit, restituitque comas.
 Nec secus & reliquæ partes traxere vigorem:
 Sana Maria redit, sana Maria manet.

ELEGIA IV.

Hinc porrò Henrici (tulit hunc Limbur-
 gia tellus)
 Ordo Caphenberg I me meminisse iubet.
 Hic quoque non frustrà precibus te Diua vo-
 cavit:
 Ecquis enim frustrà te prece Diua vocet?
 Tu quodcunq; mali nostra ceruice repellis,
 Et facis accepto gaudia ferre bono.
 Tu verè ostendens te miti pectore Matrem,
 Dicis: Io votis annue nate piis.
 Totus claudus erat, resolutusque undique
 nervos, Vix

Vix etiam fulcris, vix potis ire datis.
 Bis quater exactis completur mēſibus annus,
 Ex quo difficili ſubiacet uſque malo.
 Interea mentē percuſſus, quidquid ubiq; eſt,
 Auxilij tentat, conſilijque pater.
 Omnia nequicquam. neque enim vis illa re-
 mittit;

Plus valet auxilio, conſilioque malum.
 De Diua audierat: iuuat ire, & viſere Diuā,
 Quoque pia intendit mente, tetendit iter.
 Orbi feſtus erat, quo per montana propinquā
 Pragnantem pragnans virgo ſalutat anū.
 Fudit ab ore preces ſupplex, fuſiſque reuertit
 Iam melior: melior corpore, mente, pede.
 Sed dum tranſit Aquas-Grani, pronuſque
 Mariam,

Tutelam illius ſedis, & adis adit:
 Fortior è fulcris unum à ſe proiecit, uno
 Artus contentus ſuſtinuiſſe ſuos.
 Inde ſub Auguſti repetēs loca ſacra Kalēdas,
 Vt prius, in noto Colle petiuit opem.
 Moxq; omni de parte valet. nō fulcra requirit
 Amplius, aut ullo ſtipite firmus eget.

ELEGIA VI.

Eſt geminos inter montes vrbs laude ve-
 tuſtis

Haud

*Haud cedens, muris non male firma suis.
Dicta velut proprior murus: vix unde Namurum*

*Teutonicis quondam ducta videtur avis.
Nobilitate potens, cultuq; insignis, & arce
Imposita celso conspicienda loco.*

*Quam iuxta serpens sinuosis leniter undis
Mosa laboratas alluit arte domos.*

*Huc mecum lector paulisper vertito mentem,
Inque suburbanis percipe gesta locis.*

*Hic dulcis coniunx Gulielmi Lana Boysi
Casia, bis senis messibus agra fuit.*

*Hernia torquebat miseram: nam rupta tot
annos*

*Parte sui infelix fouit utraque malum.
Adde quod ex alto pecori dū pabula prabet,
Diffraçto dextro poplite pressit humum.*

*Quā potuit, medicata fuit; sed crurere tracto
Claudicat, & veteri non valet ire modo.*

*Tertia quin etiam manifesti causa doloris
Coepit in afflictā surgere ventre tumor.*

*Ille modum supra paruo post tempore crescens,
Humanum potis est exuperare caput.*

*Heu quid tunc animi misera? Spe, virib. orba
Cogitur in tristi decubuisse toro.*

*Vt ferus oppugnat diuersis cladibus urbem
Miles, & ex omni moenia parte subit:*

Non

Non aliter nostrā variis sors pessima morbis
Urget, & ex omni parte dolore premit.

Admittit medicos, medicos dimittit; at illi
Arte malum doctā plus valuisse dolent.

Interea vicina loco matrona iacenti

Astat, & hos fido promit ab ore sonos:

Quin tu lana paras rebus melioribus vti,

Atque Sichemensis postulare Matris opem

Non frustrā postes: Diua exorabilis illa est:

Poste agetū, certam iam tibi spondet opē.

Ipsius coner lapides numerare sacelli,

Quamq; sit in tecto tegula multa sacro:

Aut Demere guttas, aut ripa gramina lana,

Si quot sanati, quique, referre velim.

Aspice in his ego sū: nā me dū calculus vrsit,

Auxilium prasens Diua vocata tulit.

Dixerat: illa bibens non surdis auribus ista,

Verba putat caelo missa venire sibi.

Et putat, & res est. Igitur spē concipit intra

Pectus, & extemplo vota, precesque facit.

Sed quid ego hic autem memorem? res mirā

relatu est,

Quamque fide, effectu certior illa suo.

Venerat, & coepit totis sanescere membris:

Namq; triplex membris coepit abire malū.

Hernia spē citius retrò solidata referri,

Inque ipso tristis sidere ventre tumor:

Tibia

Tibia firmari, neue hic re tardior ipsâ
 Sermo sit, horarum tempore sana trium est.
 Ergo potens voti surgit, stratoque relicto
 Fert facilem nullo stipite nixa gradum.
 Palmari sed enim iam tum quoque panè
 sinistra
 Mensurâ breuior tibia dextra manet.
 At postquam votum soluit rea, tēditur ultrò,
 Et lauo vix est pollice crure minor.
 Rursus, Quid? stupeo. quid tute calumnia?
 nunquam
 Hic quidquam arguto feceris ore, tace.

ELEGIA VII.

NI facias demens, promptam in menda-
 cia linguam
 Elinguem cunctis res manifesta dabit.
 Sed tu Musarum studijs insignis, & arte
 Louanium, veri conscia, testis ades.
 Tu quoque sacrata laudes de Virgine dicas,
 Sapè experta domi numina, sapè foris.
 Quodque edam tenui versu, tu sedula sparge,
 Sitque pia spatium laudis, & orbis idem.
 Vir fuit hic opifex, vitreas aptare fenestras
 Doctus, & hac Lipsi notus ab arte tibi:
 Gualterus reliquos ciues Gillonius inter
 Non malus, & quicū nocte micare queas.

Filia

Filia bis senis unum coniunxerat annum,
 Quæ tribus à morbo debilis antè fuit.
 Infestant miseram iuuenili in corpore strumæ,
 Ulceraque in varijs non numeranda locis.
 Illa caput pestis, cumque ipsis brachia palmis,
 Illa femur geminum corripit, illa pedes.
 Sed caput ante alios artus, oculosq;, genaſq;,
 Osq; graui, atque aures obſidione premit.
 Talis Iobus erat, tibi cum Deus optime lau-
 des

In medijs humili diceret ore malis:
 Sic viſum Domino: dedit hic, hic abſtulit:
 illum

Tristi aqùè, ac lato ſit coluiſſe mihi.
 Talis erat menſa tenuis cui mica negata eſt,
 Lazarus immitis Diuitis ante fores.
 Iamque ſupercilium diducere, pandere labra,
 Vix ſinit, in trifti qui ſedet ore tumor.
 Interea nunc hic, nunc illic vlcere rupto,
 Longius aſtantes fator abire iubet.
 Nam quod putris olet diffracção pullus in oue,
 Quodque locus ſellæ priſcæ Patrocle tua:
 Et quod corrupto putrefacção in flumine piſces:
 Hoc olet, aut grauius ſi quid olere poteſt.
 At mater fruſtrà, fruſtrà pater omnia tentat,
 Flentque ſua nata mæſtus vterque vicem.
 Tres adèò iacuit cunctis miſerabilis annos,

G

Nec

Nec potis è primo limine ferre pedem.
 Postquã de Diuã: caros rogat illa parentes,
 Vel sibi permittant, vel comitentur iter.
 Cui pater: His humeris tollaxi te filia, dixit:
 Sarcina nam patri parua futura tuo es.
 Illa autem: ô genitor, me si permittitis ire,
 Ibo pedes, miseram Diua iuuabit, ait.
 Dixit eunt, & iter socium vicinia carpit,
 Altera Sextilis cum fuit orta dies.
 Serius; at tandem, magno tardante dolore,
 Votiuum tetigit fessa puella locum.
 Procumbunt omnes pariter, numenque pre-
 cantur:

Moxq; suam redeunt à prece quisque domũ.
 His animo melior, nec non & corpore nata,
 Cantare, & veteris non meminisse mali.
 Post reditũ canatq; domi, somnũque capessit,
 Linqvit & ignarã manẽ parente torum.
 Ipsaque se comit, se vestibus induit ipsa,
 Quaque diu nunquam fecerat, illa facit.
 Quin etiam interulas, certa argumenta sa-
 lutis,

Ostendit mundas, & sine pure suis.
 Nec dolet: id mirum patri, matrique videri,
 Qui dubit ant ipsis rebus habere fidem.
 Lintea perlustrãt ambo, & post lintea corpus,
 Vlceraque ad sanum cuncta coisse vident:
 Vixq;

Vixq; cicatrices, veteris vestigia morbi,
 Iam nunc ex aliquâ parte notare cutem.
 Tam verò Diua grates persoluerè dignas
 Intenti votis latus uterque parant.
 Vesper erat: mater natâ secunda valente,
 Eodem cum reliquis hanc iubet esse toro.

ELEGIA VIII.

Henricus decies septem Visscherius annos,
 Et sex, iam senio præcipitante, satus,
 Berthemij in pago, clarâ qui distat ab urbe
 Louaniò, passus mille, moratus erat:
 Hunc aliud cepit præter fera damna senectæ,
 Quæ per se grauis est morbus & ipsa malû.
 Tibia namque aded cum laua dextra tumes-
 cit,
 Ut nequeat pedibus necere vincula suis.
 Ulceraq; hinc surgunt, & in ipsis ulcera surgunt
 Ulceribus, medicâ non releuanda manu,
 Turpia, percussis oris à sidere, carne
 Mortuâ, uti Cancris dixeris esse luem.
 Nec leuis eiectione commisto sanguine, puris
 Astantes longè sedere cogit odor.
 Nam quod aluta recens fœdis educta lacunis,
 Quodq; olet infecti spiritus oris, olet.
 Heu quinâ tâtus carpit dolor intima, clamat:
 Num saui arroducti intima nostra canes?

52 DE D. VIRG. ASPRICOLLI.

Ire monebatur, celebremque inuisere Collem:

Nec monitus surdâ negligit aure senex.

Quàm patri soboles paret, quàm recta iubèti

Patrono, veritus iudicis ora cliens:

Quamque sui medici verbis, & nutibus ager,

Quem grauis affecto corpore febris habet:

Tam miser auxiliij cupidus. priscæque salutis,

Audit, at audiri non valet ipse suis.

Quippe timent, quoniam morbo confectus, &

annis,

Ne cadat in primâ deficiatque viâ.

Ergo alijs visum est, fassum peccasse iuuari

Ante salutifero quàm paret ire, cibo.

Quod simulac cui factum de more prioris,

Se latâ in currum mente, viamque dedit.

Ter sacram vouet ire viam, ter visere Diuâ,

Idque pij suasu, consilioque viri.

Nas seruare fidem: Diuûm pater ipse: vouete,

Et mihi votorum soluite vota rei.

Iuerat, & magnâ subito se parte remittit

Cumque dolore tumor, cumque tumore

dolor.

(restant;

It rursus, rursus minuunt iamque vltimâ

Hæc quoque coelesti debita reddit ope.

Vt redijt medios inter allapsus amicos

Linguitur, atque animo deficiente iacet,

Obstupuere omnes, praesens in limine adesse

Letum,

Letum, nec vita spem superesse rati,
 Sic te, sic quondam crebras iacuisse per horas,
 Urbis Agrippina gloria Scote ferunt.
 Tandem discussis tenebris, ac nube remotâ,
 Mens sensim, & sensus, qui fuit ante, redit.
 Tum verò: melius iam nunc habet utraque,
 clamat,

Tibia: Ex illo conualuere die. (Etis
 Ipsaque, que dudum penitus demortua cun-
 visa, suâ viuit sponte, vigetque caro.
 lamque cicatrices ostendit ab ulcere sanus,
 Lataque palmari signa relicta modo.

ELEGIA IX.

Louanium, vates, unde huc digressus abi-
 sti,

Louanium versis Musa recurrat equis.
 Hic ades varia, domus & sub numine Diuû
 Propria virgineis multa dicata choris.
 Ex quibus una frequens, cui prasidet Vrsula
 virgo,

Dimidiata tue iuncta Platea via est.
 Hæc etiam memorat magna benefacta Pa-
 rentis,

Quamque Beatrici conciliârit opem:
 Quæ minimas inter, Laicas dixere, sorores,
 Ordine, quàm reliqua non pietate, minor.

Occupat hæc humerū subter, iuxtaq; papillā
 Dextram, deformis parte priore tumor.
 Idque enascentis species dirissima gibbi
 Aut fuit, aut visum est omnibus esse malū.
 Fæda, molesta lues, magnum factura dolorē,
 Præcipuè admota sollicitata manu.
 Tunc etenim solito longè magis aspera seuit,
 Perque os eiecto sanguine tingit humum.
 Hac ita perpetitur senis cum mensibus annū:
 Et quàm caussa latet, tam medicina latet.
 Diuam adiit, fuditque preces, sensitque re-
 pentè
 Affectas partes, & loca tacta trahi.
 Reddita Louanio, votina reddita cella,
 Per noctem dulci membra sopore rigat.
 Mane erat: illa valens surgit, stratumque re-
 linquit,
 Nullaque sanati signa tumoris erant.

ELEGIA X.

MEne filere meo patrios in carmine fines?
 Et de Iuliaco nil memorare so'o?
 Aut quasi Iulianes omnis desertor auiti
 Tramitis, vllius ne meminisse quidem?
 Tunc licet ingratum me Mertzzenhaussia
 culpet,
 Et dicat: Non est ille Poëta meus:

Quo

Quo Petrus pater, & Gertrudis mater inau-
ras

Aethereas puerum me genuere loco.

Ambo pares censu quondam, natalibus ambo,

Quae non sicima, tamen dicere iusta queas.

Exitit & iudex genitor, causasque forenses

Cum sex cognouit septimus ipse viris.

Inculcata fides illis, vicinia testis,

Perstitit, & timidus vixit uterque Dei,

Vtq; toro fuerant iuncti iuuenilibus annis,

Legitimo placidi consenuere toro.

His pueris septem genitis, & quinq; puellis,

Quinq; dedit generos copula, quinq; nurus.

Nam duo vi morbi, tener alter, & alter ad-
ultus,

Occiderant fratres, hic foris, ille domi.

Ac prius è cunctis turbam videre nepotum,

Quam sociam fato deserit ille tori:

Quid, quod gauisa est natos vidisse nepotum

Mater, ut in vidua sede superstes erat?

Hoc natos natorum, & qui nascuntur ab
illis,

Quod raris tribuit vita, videre fuit.

Iamque maritali requiescit & ipsa sepulchro,

Vnum & Bermensium iungit in aede duos.

Saluete aeternum, Christoque aeterna fauete,

O mater vobis, o pater esto quies.

Interea quoniam cunctis vixistis amici,
 Nobiscum cineres pagus & ipse colit.
 Dives opum pagus, quem campi, & pascua
 circum,

Qua rigat admissâ Mertzia riuus aquâ.
 Neue feris latebra, vulgo ne publica desint,
 Hinc montes, illinc cadua filua viret.
 Iuliaca in medio terra, nimiumque propin-
 quus

Vrbs princeps muris Iulia firma tuis.
 Nec minus & reliquum, quam longè exten-
 ditur, ora

Iuliaca magnâ fertilitate solum est.
 Omnia ruricolis, quorum indiget vsus, aratro
 Aut rastris largè culta ministrat humus.
 Multaque frumenti partem exportantur in
 omnem

Millia, finitimis copia grata locis.
 Tantum pacis eget, quam tu miseratus ab
 alto,

Eiecto duplici milite, Christe dabis.
 O ita: sic omnes & nos & sera nepotes
 Turba, tuas laudes, & tua facta canant.
 Illius est igitur Matthias incola terra

Packgenius, quo non fractior alter erat.
 Quæ species morbi Graijs Epilepsia, nostris
 Herculis à magni nomine nomen habet:

Vel

Vel quia concilium soleat dissoluere Roma,
Ex illo Latiâ nomen ab urbe tulit:
Vel quia præcipuè cerebrum sacraria mentis
Infestet, Maior dicta, Sacerque fuit:
Septem annos tenuit vario languore cadentē
Sæpius, atque vno terque, quaterque die.
Spumantem videas, ac dentibus infrendentē,
Atque illidentem membra, caputq; solo:
Et fera iactatis g; minantem verbera palmis,
Mordentemque artus ore fremente suos.
Quicumque astiterant sortem miserantur a-
cerbam: (timet.
Pars gemit; hic lacrymas non tenet; ille
Fama sacri Collis, Demeraque ad flumina
Diua,
Venerat in fines Iulia terra tuos:
Cum post longa miser septennis tadia morbi,
Huc etiam missa pergit adire mora.
Luciferos bis quinque manet: nullumque le-
uamen:
Contingit primo tempore, nulla quies.
Sex septemue die numeros vel sustinet vno,
Vt sua cum morbo nota medela foret.
Sic equidem credo: Sic quondã lumine captū;
Erigis in laudem Christe benigne Dei.
Nil te teste miser, nil peccauere parentes:
Sola patris facti gloria caussa fuit.

Lux erat ante diem translata ad sidera Ma-
tris.

Cuius in hoc ipso Colle refulget honos.

In tēplo praesto est, humiliq; aduoluitur ara,

Totus & immunis praeferit ille dies.

Moxque palam populo tristi se labe solutum

Dixit; & a tristi labe solutus erat.

Posterus attulerat festa solennia lucis

Phœbus, & oblatas vix capit ara stipēs.

Matthias sese talem visentibus offert,

Membraq; quam dudum, viuidiora gerit.

Luror abest, & adest toto vigor ore receptus:

Pallor abest, & adest pristina forma rubor.

Inde domum sanus gressum tulit: inde reuer-
tit,

Quamq; habet in votis itq; reditque viam.

ELEGIA XI.

Huyum rursus adest: Huyo Matthaus in
urbe

Croisecius, bis sex messibus ortus erat:

Tars Reinere tui vita tibi carior ipsa,

Nec minus & matris maxima cura sua.

Insicit hunc scabies, lepram dixere Pelasgi;

Hancq; fidem inspector publicus esse facit.

Triste malum, & quo non aliud deformius
vllum,

Aut

Aut merita in toto dignius orbe fuga.
Quippe quibuscunque est, quorum quoruam
occupat artus,
Hos fugat à patrijs in loca sola focis,
Et paruas habitare casas ad compita cogit,
Et mendicatio pellere pane famem.
Quin & fixa suo lateri crepitacula ferre,
Vt peragant lingua garrula ligna vicem.
Hec Europa tibi Pompeij tempore primum
Cognita Iudeo venit ab orbe lues.

Magnus amor patriam nusquam consistere
mentem,

Cum fors in natos sauit acerba, sinit.

Ast hic caussa duplex: patrij fuit altera que-
stus

Causa dolor; questus altera caussa pudor.
Extemplo, quoniam de Colle reuerterat, illuc
Et mentem, & natum mittere certus erat:
Deducique iubet. Venit, circumque sacellum
Desertur solito deficiente gradu.

Dumque ita desertur, ceu flamma inrorsus
oborta,

Æstuat, &: Qui me, qui cremat ignis? ait.
Felicem flammam, cui talem exurere pestem
Æternum supera numen ab arce dedit.

Nam mox ut fuerat vicinas latus in edes,
Conato serpsit per sua membra quies.

*Interea nigrans aurore cesserat umbra,
 Et luci tenebra. sidera Phœbe tibi.
 Ulcera per totum nec non tubercula corpus
 Subsedit vident, aut coisse vident.
 Inde dies, alterque dies quacunque fuissent,
 Reliquias vllis non sinit esse locis.
 Nec quidquam superest præter vestigia, præter
 Signa, quibus posses scire fuisse malum.
 Amplius. Idem etiam super hac diruptus
 utrimque,
 Eadem sanatus luce, locoque fuit.*

AN.

ANDREAE
STREITHAGENI
IVLIO-MERTZEN-
HAVSENSIS,

De

DIVA VIRGINE
ASPRICOLLI.
LIBER TERTIUS
ELEGIA I.

A T age, quandoquidem non paucos
hernia torisit,

Quaeis tulit euicto numine Mater
opem: (Etos,

In fascem pariter, seu vir, seu foemina, vin-
Ne mihi post crambe sit recoquenda, dabo.

Sic melius. Tu Diua faue: tua munera versu
Prosequor, & nati munera crebra tui.

Tu quoque, quisquis eris, credo miraberis a-
què.

Singula, qua iunctim tradita lector erunt.
Primus Ioannes bis septem Hagelius annos,

C 71 Et bis

Et bis quinque satus lustra, canendus erit,
 Cui Tilla montem iuxta domus: Impiger ille
 Dum flaua aestiuo demetit arua die.
 Inter opus valido motu sibi viscera rupta
 Comperit, & nulla prominuisse mora.
 Quos gemitus censes, aut qua lamenta fuisse?
 Magnus erat misero, continuusque dolor.
 Annus abit; tandem ad Collem, sacrataque
 venit

Limina natali maxima Diua tuo,
 Et bis deinde iterat. Terna vice cuncta coire
 Viscera. proijcitur fascia: liber erat.
 Alter cui dederat curam Viluordia templi,
 Huic optat Daniel Smetius ire comes:
 Qui decies senos annos septemque creatus,
 Diruptus lustris quattuor ante fuit.
 Ventriculi accessit morbus, quem nausea iungi,
 Nausea quem iungi mox comitata gradu
 est.

Infesti hydropis medicis ea signa videri,
 Atq; ita sub venis, & cute crescet aqua.
 At miserata vicem dudum gemit anxia con-
 iunx,

Proque suo Diuam vouit adire viro.
 Sub noctem vouit, sub noctem nausea cessit:
 Ille cibum cepit, cepit & ille scyphum.
 Hernia restabat: Nunc nunc carissima dixit,

Vxor

Vxor eo, & tali munere motus ijs.
 Venerat ad Collem: confestim iussa valere,
 Fascia, non ullo post repetenda die.
 Hoc tantum? imò nouum sentit per membra
 vigorem

Serpere; sic aquila læsa iuuenta redit.
 Ipse sibi tales, tantasque in corpore vires
 Ante duo, & totidem lustra fuisse negat.
 Sic dum tractat equum contra sua frenate
 nacem

Franciscus casu ruptus Alar: o fuit.
 Hernia tres fertur senis cum mensibus annos,
 Quæ simul ad Dinam confugit ille, fugit.
 Nec leue Rossinius proavis insignis, & armis,
 Teutonica munus dux legionis habet.
 Namque Lucenburgi totis sex ruptus ab an-
 nis,

Æger adit Diuæ limina, sanus abit.
 Ecquis Ioannem quem Gallia misit in arma,
 Montadium valeat praterisse senem?
 Hic Angolismi genitus, ter sena peregit,
 Lustra; sed egregio cruda senectæ viro.
 Miles erat Buckoie tuus, tua castra secutus;
 Dum bellū Ostenda valla trienne quatit.
 Stragibus heu noti portus, Martisq; palæstra.
 Ostenda, quantum sanguinis illa dedit?
 Non tot praterito Traiecti tempore Mosa,

Attoni

64 DE D. VIRG. ASPRICOLLI.

Attonitus Parma dum stupet arma Ducis:
Nec tot Nouesij conspexit funera Rhenus,
Armata quamuis utraque capta manu.
Ausâ extrema quidem: verum qui contudit
ausas.

Victor Alexander magnus & ille fuit.
Quid tua Gandauum cunabula Carole Cæs-
sar,

Bruxellamq; urbē, Mechliniâq; loquar?
Quid memorem Antuerpam, aut alias, quæ
Marte coactæ,

Eidem sub certa lege dedere manus?
Tu licet annales voluas ab origine belli,
Inq; unum, quidquid cladis ubiq; trahas:
Non tanto inuenies pugnatum tempore, tâtis
Viribus, aut vsquam tot cecidisse duces:

Ne dum plebeias animas, tot millia vulgi
Infesto Martis rapta furore querar.

Quin etiam Troia casus anteire bilustres
Altera Pelida Troia reperta queat.

Ferto illio decimo demum concurritur anno:
Hic non ulla graui clade vel hora vacat.

Néue feri nobis enses scribantur, & hasta,
Quæ vix siccare sanguine passâ manus:

Néue rates ratibus commissæ, & cætera re-
rum,

Quæ fuerint terrâ, quæque peracta mari:

Omne

Omne tremit calum tonitru, dum plurima
semper

Machina sulphureos spargit athena globos.
Horrescunt montes, vicinque aquoris undae,
Quodque suo gremio vix capit ossa solum.
Et dubitas hospes, quâ causâ ostenda vocetur?

Ostendit tumulos & sua busta tibi.
Illa (bona saltem liceat mihi pace referre
Vera ferè verbis docte Catulle tuis)
Commune Hispana pubis, Batavaque sepulchrum.

Illa virum & virtutum omnium acerba
Qua nempe & Frederice citum tibi Spinola
letum

Attulit, excussis Architalasse globis.
Tandem victa tamen iacuit: quo tempore
victa,

Indicio cuius hoc breue carmen erit:
Ostenda EXCIDIO tV SpInoLa BeLgII A;
ChILLES,

NIpreCIBVs SVppLeXVsa fVIsset, eras.
Hic ut forte vicem sortitus credita seruat
Castra, sua remanens in statione vigil:
Quem rapuit palū tormento emissus ab hoste.
Montadium iuxta fert per inane globus.
Corruit impulsu concussus viscera moti

Aëris,

*Aëris, & lauum rumpitur ille latus.
 Quæ forma humani capitis, cū creuerit atas:
 Illa, vel & maior forma tumoris erat.
 Digressum è bello veniã ducis Insula habe-
 bant,*

*Cum laudes cupidã Virginis aure bibit.
 Ire vouet, sua fulcra capit, seque inter eun-
 dum*

*Fortius acceptã pergere sentit ope.
 Venit, & ante aram fusa prece, mota dolere
 Hernia, ceu viuum viscera tendat onus.
 Edere clamorem cogit dolor, edere questus
 Inuitum inuito compulit ore dolor.*

*Bartholomæus adest, templique, araque Sa-
 cerdos,*

*Tichonius: miserum subleuat ille senem.
 Vtque sit, inspexit, mansuraque viscera re-
 trò*

*In solitum vidit se retulisse locum.
 Latus Ioannes diuino munere, dicit
 Montadius fulcris, & tibi Diua, vale.
 Ecce rogat de se Christina Scobekia narrem,
 Et faciam: res est carmine digna meo.
 Patria terrarum, mundiq; Antuerpia ocellus:
 Hic parua in matris vagijt illa sinu.
 Hernia prorumpens totos bis quattuor annos
 A teneris geminum pressit acerba latus.*

Tristis

Tristis ad auxilium mater caeleste recurrens,
 Peruenit ad sacri limina trita iugi.
 Virgo, qua cali incedis regina, solique,
 Supplicibus clemens auxiliare tuis.
 Dixerat. & natam fontana lauit in vnda,
 Quae foris à celebri non procul ade scater.
 Post eadem facit, & sumptura prandia tan-
 dem

Caupona subeunt publica tecta sua,
 Filia continuo Mater, me fascia stringit,
 Ah stringit mater, non fero mater, ait.
 Illa manu capta repetit miserata sacellum,
 Vota iterum Diua, vota datura Deo.
 Vix introgressa, cum sese fascia frangit,
 Et cadit ante oculos sponte puella tuos.
 Sana erat & rediens eadem sex millia luce
 Conficit, haud ullo tacta dolore, pedes.
 Vna mihi superest: dabit hac Elegia fi-
 nem

Vna tibi: hinc alio vertere tempus i ter.
 Bruxelle notum Martini nomen Alardi,
 Publica mansuris qui dabat acta notis:
 Illi, dum vita cursum fors lata regebat,
 Gudila connubio Schinckia iuncta fuit.
 Qua viduata viro geminos coniunxerat an-
 nos

Ter denis, & iam mox prope partus erat:

Cum

8 DE D. VIRG. ASPPICOLLI

Cum grauis attollens maiorem viribus urnā,
Rumpitur in laeuā concita parte sui.
Sic annos totidem mansit, quod nata fuisset,
Donec ab hoc ipso libera Colle redit.

ELEGIA II.

INcola Diesthemij pro re Cornelius ibat
Foxius ad pagum non procul inde sua.
Inque via praeceps cadit, atque in stipite caesa
Arboris illiso pectore laesus erat.
Laesus erat grauius: quod erat, dixere meden-
tes;

Sed frustra doctas applicuere manus.
Collem adit, utque lauat vicinis pectoris
lymphis,
Abluitur pariter morbus, & ipse dolor:
Ut cum plena fluunt strata gutturnia mensa,
A duplici sordes cernis abire manu.

ELEGIA III.

ET Leonarde tuos fabor Stocquae dolores,
Quos tibi nō casus, sed fera sica dedit.
Fabor & auxilium: Non huius nescia facti
Huius, quam solitus propter habere larē.
Nec qua percussum gremio Bruxella recepit,
Aut quicumque Aspri Collis iniuit iter.
Omnibus auditum: nec res manifestior ulla,
Non

Non tu vel medio candidè Phœbe die.
 Bruxellam patrijs cum se conferret ab oris,
 Esset & externa seria causssa via:
 Sogniacam ingresso siluam, qui vepre latebat,
 Plurima funestus vulnera prado dedit.
 Et velut exanimè, raptis quacunque ferebat,
 Deserit, & celeri se rapit inde fuga.
 Quò fugis ab raptor? non te fuga subtrahet.
 urna,

Qua fundet nigras in tua fata pilas.
 Quippe dabis pœnas, aut mox trabe nexus ab
 alta,

Aut mox truncatus turpiter ense caput.
 Inque rota coruo cibus exponeris hianti,
 Quà vulgus plenis itque, reditque vijs.
 Saucius hospitio excipitur delatus in urbem,
 Multaque Phœbea plaga leuatur ope.
 Vna tamen, reliquas inter qua maxima, vi-
 cit, (erat.

Quidquid erat studij, quidquid & artis
 Hac illata fuit caesim, cessitque sub ipso
 Auersa in vulnus tibia tota genu:
 Senus ubi absciderat districta cuspide neruos,
 A sica nomen dignus habere sua.
 Ergo Machaonia postquam nihil arte inua-
 tur,

Hac etiam è tristi surgit hiantè toro

Et ge-

Et gemino inuolidū sustentans stipite corpus,
Nitur in patriam rursus abire suam.

Delapsus sedenim non firmis partibus humor
Hæret, & ex alio vulnere vulnus adest:

Nam veterem circum diuersa foramina pla-
gam

Sponte sua varijs exiluere locis.

Et magis, atque magis dolet, atque egrescit
in horas, (quies.

Nec prius, ad Collem quàm venit, vlla
Venit, perq; nouem luces altare reuisit,

Postq; preces medica vulnera lauit aqua.

Quo spatio circum plaga coière minores,

Maiorisque dies vltima meta fuit.

Tum creuisse videt nervos, omnesq; repente
Carneque, & inducta se reparasse cute.

Stant partes, ubi plaga fuit: pro vulnere sig-
num,

Cui queat immitti pugnus, hiatus erat.

Illam mali solùm restat nota; cætera sanas,

Tibia & ex æquo prorsus viraque valet.

O numen! tanta n' tenebras obtendere luci?

Qua glaucoma oculis abijcienda venit?

ELEGIA VIII.

Desthemio pagus, Crajenum nomine di-
cunt,

Exigua

Exigua distat, perfacilique via.

Elisabetha recens hic te capit Houia morbus,

Vix prisco nostris tempore notus auis.

Sunt tamen Oscedo queis visus posse vocari,

Ni mea Scorbantum dicere mallet humus.

Os & crura petit, reliquasque in corpore partes:

Teq; Frisi ante alios, teq; Bataue petit.

Nam proprius vobis, nimiumque domesticus ille est,

Et quoscunq; maris tractus, & aquor habet.

Quid referam nautas, quorum saepe agmina vexat

Saxus, & in medijs funere mergit aquis?

Hoc correpta malo passim prorepere vidit

Foemina liuentes per sua membra notas.

Deformes maculae, grandes, quarumque vel aequet

Vna modum nummi magne Philippe tui:

Languibat, neq; luce quies, neque nocte dabatur:

Bisq; tribus laeque mensibus ille manet.

Diu adita demum, coepit decrescere morbus,

Nec quantus fuerat, perstitit esse dolor.

Utque reuersa preces iterat, quam tempore vita

Praterito, tam se fassa valere fuit.

Non

*Non aliter torrens, orto post nubila Phœbo,
Fit minor, atque astu continuante perit.*

ELEGIA V.

Q*uin Attenhouii, bis septem lustra cre-
atus,*

Agidius rectè se Liebenus habet:

*Quem iuuenem quondam viginti messibus
ortum.*

*Herculeum coepit sollicitare malum,
Totque annos tenuit, quodque est mirabile,
passim*

Præcipit em festa sternere luce solet.

Mansurumque fuit, veluti radicibus actis:

Vt solet à longa quercus auita mora.

Anne senem credas aliquam sperasse salutè?

Sperabat, nec spes illa caduca fuit.

Aspro in Colle Dei matrè prostratus adorat,

Et liber fusa fitque, manetque prece.

ELEGIA VI.

C*Vria Bruxella sacra est, maioribus olim
Iam tum vulgari dicta Capella sono:*

*Qua sibi commissas Franciscus Elandius ad e
Celesti pavit nectare Pastor oves.*

Franciscus puri ritus, veterisque Sacerdos,

Ore potens, castus corpore, mente pius:

Sacra-

Sacrarum gnarus legum, cui Biblia cura
 Rimari, & sancti qua docuere patres.
 Hunc hamorrhoidiū non paruo tempore fluxus
 Exhaustum venis, inuolidumque dedit.
 Asthmate quin etiam pressus suspirat, &
 vltra

Vix anima quantū ducat, anhelus habet.
 Hucq; mali tandem ventum est, ut posse me-
 deri.

Quisquis Apollinea doctus in arte, neget.
 Quid, quod & esse metus venturā cœpit ab
 undā,

Nec dubia illius signa fuere mali?
 Nā tumuere pedes geminis cū cruribus ambo;
 Quattuor & totis messibus ager erat.
 Admouit fomenta sibi, sibi balnea fecit,
 Pluraque; sed morbi vis superabat opem.
 Hæc super, ut decies senis tres iunxerat annos.
 Attonitum visus corripuisse stupor.

Atq; suo miserum subitā deiecta procellā
 Officio fungi linguaq; mensq; vetant.
 Nulla salus vsquam: Deus & Nasarëia soli
 Portus erant lacera perfugiumque ratis.
 Huc vertenda fuit leuo spes vltima cursu:
 Vertit, & inuisens te prece Diua vocat.
 Et iā pruritum veluti, motumque reuertens
 Nescio quem geminos sentit habere pedes,

D

Inque

Inq; omnes penitus nervos, corpusq; vigorem
 Illabi, morbo se minuente, nonum.
 Ut verò demum sua se sub tecta recepit,
 Agnoscit veteri membra valere modo,
 Atq; hamorrhoidas cessare, & sidere cuncta,
 Et solitam stomacho vim rediisse suo.
 Quodq; magis mirū est alacer, qualisq; fuisse
 Ætatis media tempore, talis erat.
 Hoc sonat ingeminās, hoc grato predicat ore,
 Et iactat munus, promeritumque Dei.
 Ipsum agedum quisquis verbis diffidis adito:
 Vivit, & officium rursus, ut ante, facit.

ELEGIA VII.

NUNC dicenda mihi non longo fœmina
 versis

Illuferis longo sanguine Martha venit.
 Maximilianus huic pater est, cui stemmatis
 alti

Immortale rosa, monsq; dedere decus.
 Vnde Rosenbergi demissum nomen auorum
 Tempore, dum restant semina gentis, erit.
 Illa suam fuerat sub Ibero rege merentem
 Per fera Mauortis castra secuta virum.
 Quo demum amisso duodenis edita lustris
 Plus minus in viduo perstitit orba toro:
 Cū geminos affecta fuit fœdè ante Decēbres,
 Quā

Qua femur à summo tendit ad usq; genu.
 Ulcera prorumpunt tria grandia, turpia visis,
 Et bis diuersis sena minora locis.

Vtq; viris pudor est illas ostendere partes,
 Foemineas primùm iussit adesse manus.
 Nec minus his operam chirurgus lusit inanè,
 Non minor arte villo, non minor ille fide.
 Silicet haud rarò morbus dare cogit & ipsū
 Gallenum doctas, Hippocratemq; manus.
 Impensis igitur postquam nihil omnibus a-
 etum est:

Tu me, tu certè Diua inuabis, ait.

Atq; huc ferre pedes in somnis visa moneri:
 Somnia quis nunquā pōdus habere putet?
 Nox erat in lecto curisq; malisq; tenetur;
 Sera tamen domiuit lumina victa quies.
 Aspro in Colle subit praesens templūq; locūq;
 Et qua tam multo limina pressa pede.
 Ante oculos Mater natum complexa lacerto,
 Araq; & donis ara videnda suis:
 Et qua parietibus, votorum signa potentum,
 Fascia, fulcra, pedum vincula, fixa ma-
 nent:

Quaq; locum latè ramis frondentibus ambit
 Silua, & vicina vena salubris aqua.
 Singula cū spectet, Diua super omnia vultus
 Suspicit, & vultus blande puelle tuos.

Lux erat, è lecto surgens rerum ardet amore:
 Internusque viam cogit inire calor.
 Paret, & hic melius; meliusq; in Colle valere;
 Optimè, ut in patrio limine rursus erat.
 Viceribus sanis, superest ex omnibus unum:
 Hoc etiam gemino lumine sponte coit.
 Ipsaque tam vegetem sese negat ante fuisse,
 Et tantis vsam viribus ante negat.

ELEGIA VIII.

QVã retuli, decies senos exegerat annos:
 Quam referam, totidem foemina nata
 fuit.

Illa tamen ceris, & auito sanguine clara:
 Hac mea fortuna pauperioris erat.
 Illa pijs votis sanescit ab ulcere turpi:
 Hac à Thessalicis libera facta malis:
 Nempe patent aures Diua, precibusq; vocata,
 Ex aquo cunctis auxiliariis adest.
 Heu premor aduersis: & me pia respice Mater,
 Et vatis votis annue Diua tui.
 Longior historia series, & mira relatu:
 Multa breui, summâ mira docebo fide.
 Quisquis ades faueas, nosces quid carmine
 possit
 Docta malas artes foemina, docta magas:
 Tres anni deciesque novem, ter quinq; secuti

Secu-

Secula post ortum Christe fuere tuum:
 Urbem Louanium iuxta cum foemina pagū
 Berthemium media tempore messis adit.
 Magdalis huic nomen Pseudhommia, pa-
 tria sedes

Bruxella, census vendere scruta fuit.
 Dumque ibi demessos fructus sua vota colo-
 nus

Cogit, & inuectis horrea vasta replet:
 Huic ita: Non pauci rapto carissima gar-
 dent,

Rure meo custos Magdalis, inquit, eris.
 Ne specie culmos aliquis, spicasq; legendi,
 Sublegat, & furto polluat arua suo.
 Annuerat, seruatque fidem, seruatq; mani-
 flos,

Curaque, ne caperet damna colonus, erat.
 Ecce repente venit dicti modo foemina pagi,
 Et rapit, & rapto mergite, terga dedit.
 Villicus insequitur monitus, subitoque pre-
 hensam

Excipit ex merito, fasciculumque refert.
 Foemella indignans: Poenas mihi mihi gar-
 rula pendes:

Index indicio digna mereris, ait.

Inde domum redeunt amba simul, inque pro-
 pinquis

Aëdibus hospitio Magdalis usa fuit.
 Parua mora est, venit mulier, frigosq; faselos
 Huic offert, vultu non mala, mente mala.
 Præteritamq; refert irā, sed ut immemor ira:
 Deletum hoc totum pectore, quidquid erat.
 Ne valeat cuiquam verbis offensa videri,
 Inuitā oblatos accipit illa manu.
 Gustat & hinc paucos: gustatis, sensit obortā
 In membris aliquid nocte febrile suis.
 Mane caput ruri dolor intolerabilis urget:
 Torquet, & insano se rotat illa modo.
 Vespere se iungit consistere nescia ventris
 Fluxio, vel cunctis tristius illa malum.
 At matres alia circum, quibus utraq; nota,
 Non profecturis increpitare sonis:
 Et que te miseram, dicunt, que caussa subegit
 Magdalis, à tali sumere peste cibos?
 Fœmina, si nescis, hac toto iudice pago,
 Thessalica meruit nomen habere strigis.
 In scopis equitans per furui angusta camini
 Dicitur aëreas carpere nocte vias;
 Cum choreas petit, & cantata fercula men-
 se.
 Fercula pellenda non satis apta fami:
 Illa Cytaino perrumpere carmine cellas,
 Cumq; suis plendis euacuare cados:
 Illa & pascenti succum subducere vacca,

Ut caua non visa lac ferat urna manu.
 Cum volet, inductis latitabit nubibus aër,
 Cum volet, ex omni parte serenus erit.
 Sapius astantes & anhelitus inficit oris,
 Inficiunt ipsas verba, vel herba dapes.
 Nunc quoque cara tibi cantatas prauit ef-
 cas:

Ille nigro tinctus felle fafelus erat.
 Talibus afflictam dictis, & pluribus illa
 Post tempus frustra commonuere nurus.
 Seræ parabatur verbis medicina dolori:
 Quis nescit serò sic sapuisse Phryges?
 Hinc natale solum cepit Bruxella reuer-
 sam:

Patria nepe aliquod terra leuamen habet.
 Inque loco, vocitant Sabuletum nomine, ci-
 uis

Hospitium certo prauit are Simon.
 Continuis autem paruo post tempore motus
 Sordibus, hac aliò sede migrare iubet.
 Nec iubet hoc solus: fit terque quaterq; re-
 ceptá,

Et tandem fessa vix domus vlla patet.
 Nam purgamentum cuncti, sordesq; putabãt,
 Quoque venit fugitur, despuiturq; loco.
 Quadraginta illi numero compluribus annis
 Doiectus pleno panè fuere dia.

Consilium à medicis, & opem consumpta pe-
tebat:

Nil opis in medicis, consilijue fuit:
At quoque Berthemium, tristi ut quod mu-
nere saga

Texuerat cantans, ipsa retexat opus.
Ast ea iam pridem nigris damnata lapillis,
Vindice Vulcano de strige pulvis erat.

Quid faciat? quò nunc se vertat? scilicet illuc,
Mobile quò vulgus culpa, vel error agit.

Iuxta Hallas hominē celebrē cognouerat esse
Illius fama, notitiaque rei:

Quiq; venescium cernat, soluatque venenis
Quoslibet, & succis, consilioq; iuuat.

Hoc expes adito redijt: spem sustulit ille,
Inque tuo dixit, funere finis erit.

Interea creuitque malum, creuere dolores,
Perque annum ex aluo nil nisi sanguis ijt.

Fracta modū supra titubare, & saepe per ados
Infantis quadrupes reperere more suas.

Ergo aliis nodo cuneus quesitus: at illi
In Genium Genius ferre parabat opem.

Sic oculos poterit cornici exsculpere cornix,
Sic lupus esse lupum, sic canis esse canem.

Bruxella mulier super his consultat piatrix,
Dat commissū herbis, ut bibat inde, merū:

Et bibit, inque viā rediens octo euomit ore
Bestiolas,

Bestiolas, raro per sua terga pilo,
 Caudatas, viuas: mures à matre recentes,
 Quisquis ad has oculos verterit, esse putet.
 Altera nequicquam sumit: dum tertia sumis

Pocula, pisciculos eijcit ore duos.
 Vile genus pisces, Capitonea dicimus, extant:
 Quos retuli, ex illa stirpe fuisse liquet.

Rursus & alterius geminos, totidemq; figura,
 Et vermem similem vipera parua tibi.

Talibus eiectis monstris, & corde leuato,
 Quàm dudum, melius visa valere fuit.
 Sed fluxus tamen ille prior sine fine manere,
 Iamq; velut sumpsit, sic & abire cibi.

Si te cura tenet morbi cognoscere tempus,
 Per duo dicitur verba: bilustris erat.

Dein miserante Deo, Demeram suadetur
 adire,

Quique solo à scabro nomina Collis habet,
 Atque ibi submisso venerari poplite Diuam,

Quaq; iuuare potest, quaque iuuare solet.
 Destinatus, at geminas matres accepit eodem

Ingressas paucis ante diebus iter.

Illarū exspectans reditū sua tempora differt,
 Utque renarrantes audiat, utque roget.

Tempus abit, redeunt, deque ipsa fronsula
 quercu

Alteram fert secum, participemque facit:

Et monet, ex animo magnam venerata Pa-
rentem,

Inijciat cyathis hæc bibitura suis.

Munere lata petit limen confine Capella:

Hæc templo præscus nominis fecit auus.

Matris & ante arã multumq; diuq; precatã;

Quod tenuit frustum roboris, ore capit.

Ore capit, captumq; terit, tritumq; salubris

In sua demittit viscera, plena spei.

Protinus in leuam è stomacho descendere
partem,

Iam melior toto corpore, sentit onus.

Ac velut obiectã prædurus mole colonus

In sua currentes pascua frenat aquas:

Vtq; lapis, nomen seruans à sanguine ductũ,

Obstruit attritus cote cruoris iter:

Non aliter cœpit solitus consistere fluxus,

Ac reprimi. Tantiũ spesq; precesq; valent.

Nunciat hæc illi que muneris extitit auctor,

Seq; parat gaudens, ingrediturq; viam.

Addunt se comites alij, matresque, virique,

Quos idem tenuit religionis amor.

Cessare infelix etiam nunc fluxus, & ipsã

Ipsa magis fieri firma, magisque viã:

Dum vicina loco, fontes ubi sanguine poenas

Non procul à nostro pendere Colle solent,

Continuò tantum ventris perpeffa dolorẽ est,

QUAN-

Quantus Sin partu maximus esse queat.
 Subsistit, nequiens comites aquare sequendo,
 Qui simul exceptis ante duabus eunt:
 Ex quibus una fuit miseranda filia matris;
 Altera vicini fœmina nota loci.

Hic ea nescio quid genitali emisit ab aruo
 Cum sonitu, membris arbore nixa suis.
 Culeus hoc poterat, poterat vesica videri,

Quanta hemina tui panè Lyæ meri est.
 Quidquid erat, pedibus matres, & stipite fra-
 ctum,

Diuersis plenum sordibus esse vident.
 Hic luteus color, hic viridis, qui graminæ
 vincat,

Permistusq; niger, caruleusq; fuit.
 Tum verò nimium quātum mutetur ab illa,

Quæ modo sollicito pressa dolore sterit.
 Ergo ueges celeri praeuntes fœmina cursis
 Insequitur ciues, assequiturque suos.

Et simul admoti Diua Nasareidos aris,
 Fuderunt humiles quilibet ore preces:
 Addit & hæc grates. Fufis, tua moenia iuxta

Louanium, hospitij limina nota petunt:
 Cum bis quinque ferè fecisset Magdalis illo
 Millia, nequaquam corpore lassa, die.

Quid quaris? deinceps Geniali libera morbo
 Vixit, & immunis tempus in omne fuit.

Hæc

Hæc Bruxella patent tibi: nec suspēdere naso
Impius, aut vlla fronte negare potest.

ELEGIA IX.

Multa volens equidem mitto. neque di-
cere versu

Omnia diuina facta Parentis erit:

Qui valet hoc, illū numero cōprēdere guttas
Æquoris, & cali sidera cuncta iube:

Aut nemorū frondes, aut flauī ruris aristas,

Quotq; tegant pisces flumina, ramus aues.

Esto autem, possit fieri, quod posse nego,

Ecquis erit finis, quis modus ullus erit?

Et vitare mihi speciem paritatis in illis,

Quaque parit paritas tadia, cura fuit.

Non tamen hæc propter libeat desistere cæpto:

Sæpe frui toto non queo; parte queo.

Ergo suos peragat cursus, egressaque portu,

Quæ cæpit, dextro flamine nauis eat.

Huc age musarum decus admirabile Lipsi,

MORIBVS ANTIQVIVIS conspi-
ciende veni.

Quam modo cunque canam, vestra res acci-
dit vrbe

Louanij: testor teq; tuamq; fidem.

Tu gnarus certe facti presentis, & illo

Fortuitus quidam tempore testis eras.

Testis

Testis eras tunc cum praebebat munera Diva:

Cum referam Diva munera, testis eris.

Anton! Catharina Equitis Serraertia proles;

Clara domo, Superis hac tria vota dedit:

Vivere semper inops, semper parere iubenti,

Intacta semper virginitate frui.

Has illa vulgo, niveis à vestibus, Albas,

Divae tibi sacras Victor, in urbe vocant.

Hac ex quo grauida matris provenit ab alvo,

Haustraque vitalis luminis aura fuit:

Clauda sua spatium vita transegit, & alter

Palmari brevior pes nequit ire modo

Caussa, quod in coxa propria de sede remotis

Os retrò in gibbum prominisset, erat:

Suppositumq; genu curvatum cesserat intrò:

Quam dixi, breuitas hinc fuit illa pedis.

Ergo vel attolli subigit res ipsa cothurno;

Vel nusquam è cella limine ferre gradum.

Quid, quod & alterius flectèdi nulla potestas?

Nec licuit duplici procubuisse genu:

Atq; ea nota fuit domui, res nota propinquis,

Omnibus & notis res ea nota fuit.

Vos quoq; sutores testes, quibus ille tot annos

Aptandus miro more cothurnus erat.

Quid, tibi chirurgos memorem, quos diuite

sumptu

Largus opum variè iussit adesse pater?

His ego nec studiū cūctis, nec Apollinis artes
 Credo, nec ex ullā parte deesse fidem.
 Omnia fecerunt: sed enim natura repugnat,
 Nullaq; natiui sit medicina mali.
 Instar aqua velox fugit etas: iamq; Decēbres
 Illa quater denos edita, clauda manet.
 Tēpore quo mentē Miracula tanta Sichemi,
 Totq; mouent: gestit visere & ipsa locum.
 At non & reliquis, quibus est parere necesse,
 Assensu placuit coepta probare suo:
 Quos & Iacobus rara Ianffonijs inter
 Doctrina, & rare vir pietatis, erat.
 Hori ari grauiter, positus contenta querelis,
 Sorte sua viuat, quodq; sit, esse velit.
 Sic melius fore, sic anima conducere, munus
 Esse Dei, munus ferre decere Dei.
 Louanium interea, visurus limina Diua,
 Haurechij Princeps Carle Philippe venis.
 Cuius ope obtentā veniā, quo mente petebat,
 Cum consorte suā virgine vecta fuit.
 Vespere Diesthemij remanent, & in esseda
 Princeps
 Acceptam secum pergere mane iubet.
 Inq; viā: Quā caussa viā? num poplitis ergo
 Virginis auxilium virgo rogabis? ait.
 Heret, & innatum primis respondet ab annis
 Illa malum: summo sic placuisse Deo.

Hæc se ferre tenus; laturam ad funeris horã

Cum videat summo sic placuisse Deo.

Vt benè sit patria, benè sit quoadcunque sequuntur

Antiqui ritus sacra, parare preces.

Iamq; iter emēsi notum subiēre sacellum:

Subq; sacro lænã venit ab aure dolor,

Qui cū per totum visus descendere corpus

Virginis, affectum manat adusq; femur.

Suspicio nec dū vlla fuit: sacrifq; peractis,

Prædiolum cuncti, Lolaniumque petunt.

Et iam pul'a dies venienti cedere nocti

Cœperat, atq; Hora soluere solis equos.

Ergo salutatã paucis te Antistita verbis,

Ad cellam properat relligiosa suam.

Vidit in ascensu gressus tardare cothurnum,

Abijcit, abiecto firmior ipsa fuit.

Rectaq; quod nunquã, plantis insistere, rectã

Huc illuc potuit ferre, referre gradum.

Et sua laxari, tendiq; in partibus illis

Sentit, & attonitã gaudia mente capit.

Succiduoq; genu, propria hæc ut dona miserti

Esse velint, Diuam pronã, Deumq; rogat.

Lassa torum petijt: surgens, expertaq; manẽ,

Altã se soleã posse carere videt.

Æquales sumit, graditur, coramque videdã

Se Domina præstat, virgineoque choro.

Miran-

Mirantur, laudesq; canunt: mox fama per
urbem,

Et capta Haurechij Principis aure fuit.

Lipsius, & Princeps magnis de rebus habebat
Inter se clausa seria verba sera.

Accurrunt properi, pulsant, foribusq; reclusis,

Miraculum acclamant, ingeminantq; viri.

Remq; palam referunt: gaudes, lacrymasq;
coorta

Eliciunt oculis gaudia Iuste tuis.

Mittitur eximia vir stirpe, vnaque Philippus

Numannus, quorum perstat in ore fides,

Accedant, spectentq; oculis, & certa reportet:

Accedunt, spectant, certa que cuncta ferunt.

Clavior haud vnquam Phoebea lampadis orbis:

Quamuis sit medius, sit sine nube dies.

Impeirat idcirco veniam clarissimus heros,

Secum ut Bruxellæ moenia virgo petat.

Fœmina quò princeps presens Isabella videre

Præsentem summa pro pietate queat:

Fœmina qua nusquam studiosior altera Diua,

Quaque suis veteres moribus æquat auos.

Ex illo assidue melior: gressuq; recepto,

Qua tenuata prius tibia, iusta fuit.

Nec super ullus erat sana in coxendice gibbus

Amplius, aut vsquam, quod fuit ante malum.

Ipsæ rei æternum monumentum appensus

ad aram

Virginis

Virginis, in sacro Colle coturnus erit:
 Quem mensus fuerat tam re, quam nomine
 Iustus

Lippius, & palma dicit habere modum.
 Et se Bruxella cunctis dedit ipsa videndam,
 In quibus & Prasul Mechliniensis erat:
 Is miro flagrans studio, remq; ordine quarens,
 Omnia plena Deo, fraude vacare videt.

ELEGIA X.

Hoc ita, nec votis aliter, precibusq; per-
 actis

In Bruxellensi virgine ciue fuit.
 Magdalis haud vlli est ignota Horenia, virgo
 Grandior, & lustris plus minus orta decē.
 Quae simul attollit sese, & sublimat, ab alto
 Nescio quid plena sumere nisa manu:
 Infelix nimium contentis viscera nervis
 Lasit abhinc annis interiora tribus,
 Parsque uteri ruit, inq; locum, quem foemina
 celat,

Prociduum magno pondere vergit onus.
 Hic haerens miseram noctesque diesq; fatigat:
 Turpe pudore malum, triste dolore malū.
 Nec poterant medici certū spondere leuamen,
 Et metus his lapsus ulterioris erat.
 Fasciola fieri, pannisq; inuoluit arctis,
 Quodq;

Quodq; timent omni quisq; vetare modo.
 Cōtinu^o sed adest dolor, atq; obstacula gressus,
 Vixq; datur, quamvis irrequieta quies.
 Venerat Oötober : cum multis illa Sicha-
 mum

Matribus instinctu numinis axe petit.
 A prece pars uteri retro prolapsa recessit,
 Et firmata suo perstat, ut ante, loco.
 Illa salutifera ponens retinacula Matri:
 Este manus testes auxiliariis, ait.

ELEGIA XI.

Louanium toties cur scribam quaritis?
 illa

Sapius insigni laude ferenda venit.
 Esse putes illic quidquid vel in orbe piorū est,
 Quidquid & Aonius tinxit in orbe liquor.
 Cui quoniā semper Deus, & Nasarëia cordi,
 Sæpè capit fructum, gaudia sæpè capit.
 Sunt ibi sacrata Monachorum coetibus ades,
 Priscorum sumptus, & monumenta patrū:
 Cernere quas iter geminas, quas surgere iussit.
 Deq; suo Sora Dux dedit are, licet.
 Dux idem Sora Gulielmus Croius, & idem
 Formator quondam Carole Quinte tuus.
 Is dedit, aut certè domini post funera cōiunx,
 Qua pietatis amans, & sine prole fuit.

Hæc.

Hæc magnas etiã post se tibi Christe dicauit

Proq; sacra templis dote reliquit opes.

Louanij muros arx est Heuerlea iuxta:

Hic Calestinis condidit illa domum.

Et magno instruxit reditu, quo libera curis

Turba, pio laudes concinat ore Dei.

Virginibusq; sacris, nomen queis numius in-
dit

Sidereus, pulchros struxit in vrbe lares:

In quibus Anna fuit Laurætia, cuius ab ortu

Post decies senas tertia messis erat.

Quæ simul ante nouem ferme, totidemq; De-
cembres,

Cum reliquis veteri sedula more canit,

Altius & tollit vocem sine fine repente

Ingemuit, nimio tacta dolore caput:

Isq; trahit sonitum, qualem labentia certo

Tempore per rotulas horologia suas.

Compulsa inuito sacris à rebus abesse

Pectore secessus, & loca sola petit:

Impatiens adeo turba, cantusq; sonori,

Vt vix sermonis mutua verba ferat.

Quin etiam tali comes est insomnia morbo:

Peruigilat noctes, peruigilatq; dies.

Et toto sensim tabescit corpore, totis

Viribus, ut rigida sole tepente niues.

Asper erat cunctis per mundū Collis in ore:

Audit,

*Audit, & huc animo cum prece versa fuit.
Hortus odoratis herbis, & flore nitebat*

Intra virginea septa sacrata domus.

*Hic chorus adiculam vitio, longaque senecta
Collapsam, posita restituere mora.*

*Et quia nequaquam septis exire licebat
(Nempe sacri è septis lex vetat ire loci)*

Hoc sibi pro Diva cultu legere sacellum:

Hic illis Virgo, Collis & Asper erat.

*Quò tres se tulit illa dies, precibusq; vocavit
Numen, & hos humili fudit ab ore sonos:*

Adsis, & miseris fer opem Nasarèia rebus,

Proq; tua natum supplice mater adi.

Tu nata & genitrix; genitorque & filius idè

Est tibi, verus homo, verus & ipse Deus.

*Omnia posse tibi facile est: neque munera
matri*

Filius, aut nata denegat ulla pater.

Adsis, & miseris fer opem Nasarèia rebus,

Proque tua natum supplice mater adi.

Talibus orabat votis, & pluribus illa,

Et genibus flexis prona iacebat humi.

Virgineas virgo (quid enim clementius illa?)

Accipit, & vanas non sinit esse preces.

Solis ad occasum, membris animoq; leuata

*Nox placida, & somitus nullus in aure
fuit.*

Solis

*Solis ad exortum, sanam, vegetamq; videres
Postq; nihil quidquam, quod quereretur
erat.*

ELEGIA XII.

Altera diuersis sensit morboq; , locoq;
Anna salutifera Bruynia matris
opem.

Illam Clarissis admistam Antuerpia vidit,

Quas Franciscani nominis afflat amor.

Nam te Diue sequi cuncta Francisce laborant,

Et tota vitam mente referre tuam.

Post sacras Christi cunas exacta bis octo

Secula, si messes tres adimantur, erant:

Ancipiti iacuit cum morbo, incerta salutis,

Visus & est gelida mortis adesse dies.

Corpore bis munita sacro, bis sanguine sacro,

Communi assensu, consilioq; fuit:

Admotq; preces, & cetera more vetusto,

Quae facile ad superos sueta parare viam.

Visa tamen leuiter refici: lenteq; trahebat

Pariete, vel sumpto stipite nixa gradum.

Mox iubens, toto resolutis corpore nervis,

Imminuit vires, eripuitq; malum.

Non iam ferre pedes aliquò, non flectere saltè

Genua, nec erecto corpore stare potest.

Neue manus ipsas immunes esse putetis,

Sapient

Sapius immota diriguere manus.
 Seu mutare locū, ferriue, trahiue necesse est,
 Quam capit à nymphis agra duabus opē:
 Seu velit esse, escas alienā sumere dextrā
 Cogitur, officio deficiente sua.
 Sic tenero nutrix infantis porrigit ori,
 Carpere quem necit palma pusilla cibum.
 Sextus agebatur reuolutis mensibus annus,
 Ex quo vix ullis viribus usa fuit.
 Nil Phœbea cohors medici, nil pharmaca
 prosunt,

Balnea nulla iuuāt. unguina nulla iuuāt.
 Desperata, expes. ad te mitissima mater,
 Numina respexit, suppetiasq; suas.
 Et quia fas non est excedere finibus illis,
 Ex Laicis mitti tresue, duasue petit.
 Utq; suo visant languētis nomine Collem
 Orat, & ad Diuam dona precesq; ferant.
 Annuit ex facili iustis Antistita verbis:
 Mittit, eunt, votis supplicijsq; vacant.
 Idq; duos fecere dies: ubi tertius ortus
 Extulit, & lato sparsit in orbe iubar:
 In morbo iam tum nondū te mane soluto,
 Anxius angor adhuc, & dolor Anna tenet.
 Non diffisa tamen: Quis, ait, quis figere legē
 Audeat, & Superis prastituisse modum?
 Necdū etiā nostris precibus Deus annuit: esto:
 Annuet:

Annuit: hac spes est, o age. Diua faue.
Hac ubi dicta, nouo corpus perfusa vigore,
Gessit abire toro, gessit adire chorum:
Stipes erat lecto talem vicinus ad usum:
Hunc capit at capto nil opus esse videns
Abijcit, & nullo fulis conamine neruis,
Mouit inoffensos obstupescata pedes.
Ter cruce se signans, ter lata mente precata,
Limen adit templi, virginumque chorū.
Et prostrata solo, laudes, gratesq; peregit,
Christe tibi grates, & pia virgo tibi.
Hoc facit ipsa, facit cum toto Antistita coetu,
Et bene cunctarum dicitur ore Deo.

AN.

ANDREAE
STREITHAGENI
IVLIO-MERTZEN.

HAVSSENSIS,

De

DIVA VIRGINE
ASPRICOLLI.

LIBER QVARTVS

ELEGIA I.

M Argaris interea mirabile Perria fa-
ctum
Audijt, vt consors illius urbis e-
rat.

Et secū: Quid enim vetat & me posse leuari
Illo, quo teneor debilitata malo?

Scilicet humanā dudum defecta medelā
Cœlestes aras, confugiumque petam.

Et mihi facta via est: Nam qua te Bruynia
iuuit,

Et facili votis annuet aure meis.

Nullos illa solet fletus contemnere virgo.

Dixit,

Dixit, & ad Diva limina vouit iter.
 Hanc sibi triginta natam, vel circiter, annos,
 Francisci obstructam tertius ordo tenet.
 Nam quoniam durū, paucisq; imitabile vitæ
 Hic vir contempto vixit in orbe genus:
 Ordine mortales non uno, eodemq; sequitur,
 Et monstrat plures regula sancta vias.
 Utq; sibi notus quisq; est, quò pectus anhelat,
 Hic alio, atq; alio ducitur ille gradu.
 Et quanquam diuersa via est: tamen omni-
 bus idem,

Ad Superos vario tendere calle, scopus.
 Sic duo cum Romam peterent, in tempore
 Romam

Venit, at haud eadem venit uterque via.
 Iamq; quater septem duro vexata tumore
 Mensibus in mamriâ Perria utrâq; fuit.
 Consensu unanimi Cancrū dixere medentes:
 Et Cancrum certâ constitit esse fide.
 Nam qualis fluuio lectis, & quanta lapillis
 Durities; talis, tantaq; visa mali est:
 Quam præter comites adcrant, exesio circum.
 Liuor & exanguis, perpetuusque dolor.
 Utq; solet, latè gradiens, iam iamq; sub alam
 Serpit, & infectis addere sana parat.
 Dorsum immune fuit, cœpit contingere dorsū,
 Hinc reliquas leniè pestis itura vias.

E

Quis-

Quisquis adest, vidisse horret, refugitq; videre;
 Quid virgo, qua vix aspicienda tulit?
 Impatiens omnis motus, omnisq; quietis,
 Ipsa sibi grauis est, displicet ipsa sibi.
 Sapius & totas (quonia decumbere durum)
 Per noctes nullo victa sopore se det.
 Adde, quod alterius nerui riguere lacerti,
 Nec capiti potis est applicuisse manum.
 Heu quisquamne aliud corpus pressisse misella
 Præterea, & gemitus accumulasse putet?
 Iam totos etiam tenuit bis quattuor annos
 Hernia, non ullo mitius illa malum.
 Prò quã Christe tuos fidissima pectora coetus
 Luctibus exerces, continuisque malis.
 Nempe caues, lateat ne virtus, utq; perenne,
 Quò peiora ferunt, hoc meliora ferant.
 Hoc erat uxori quare despectus lobus
 Sentiret plagas ulcera foeda suas:
 Hinc lapides suffert, virgaq; & vincula Paulus,
 Et ter in aquoreis naufragus heret aquis:
 Hinc alij, quorũ plena est sacra pagina, plena
 Historia, miseris sustinuere vices.
 Nam veluti multo ferrum splēdescit ab usu,
 Attrituque rosa longius exit odor:
 Utq; silex prabet repetitis semina flamma
 Luctibus, & multum pressa dat vna merum:
 Haud

Haud aliter duris pietas exercita rebus
 Emicat, & fructum fert agitata suum.
 Partibus ex varijs medici, medicaq; vocata,
 Lusâ operâ, doctas abstinuere manus.
 Et dicunt: Virgo haec nostrâ immedicabilis arte,
 Non nisi diuinâ restituetur ope.
 Hac, & Diua potes, Colli qua praesidet. A spro,
 Adfuit, ut nullas rejicit illa preces.
 Post votum, agra: Tuâ nobis Antistita pace
 Propositum liceat carpere, dixit, iter.
 Annuit illa libens, atq; ex consortibus vnâ
 Virginibus, comitem iussit adesse via.
 Perueniunt, orant, trinisque ex ordine sacris
 Submissis intersunt utraq; virgo genu.
 Margaris in primo languet, sed Corpore post-
 quam
 Pasta sacro, grauius coepit habere minuses.
 Tempore sacrifici terni sentire salubrem
 Visa sibi certo certius illa manum,
 Qua fricet, & partes placide demulceat agras,
 Quaq; malo miseram, quaq; dolore leuet,
 Senserat hoc verè: neq; enim nō tota leuatur,
 Cumq; malis alijs hernia pulsa fugit.
 Qua manus hoc potuit tantum prestare me
 dela,
 An non diuinam dixeris esse manum?
 Hac erat, hac sese Diua ante altare iacentē

Extemplo in templo conualuisse videt:
 Qua tu virginibus sanâ redeunte fuisse
 Gauia, quàm ciues obstupuisse putas?
 Huc medici, populusq; ruunt: his cernere factû,
 Explorare illis curaq; , mensque fuit.
 Non ita complentur Ducibus venientibus
 vrbes,

Quos vero patria dicimus ore patres:
 Turba nec ad portas sub regis tanta regressû,
 Cum sibi deiecta glande superbit aue:
 Nec cum mercatus pertraxit in oppida pagos,
 Tam multo pressa est vlla platea pede.
 Vera salus aderat: non illâ certius vnquam
 Lux aliud totâ publica vidit humo.

E L E C I A II.

QVò fessum Michaëla rapis Blyleuia pro-
 les?

Louanij rursus tu meminisse facis.
 Nam tuus hac genitor vigillum Praefectus in
 vrbe

Nô minimos Thomas inter habendus erat.
 Isq; Deo, & Diua primâ te atate sacrauit,
 Quis tua mens omni dedita seruit ope.
 Virgineus placuit coctus, cui nomen ab alto
 Demissi aligeri nuntia lingua dedit.
 Ah nihil in vita certum mortalibus vsquâ:
 Sapè

Sapè brevis varias ingerit hora vices.
 Qua modo lata fuit, nulliq; obnoxia morbo,
 Et cecinit laudes Dina Maria tuas:
 Occulto correpta malo est, defessaq; languor
 Insolitus causâ membra latente tenet.
 Ille cor assidûe pressans suspiria gignit,
 Nec patitur vires corpus habere suas.
 Sudorem cunctos videas manare per artus,
 Vno proruptum terque, quaterque die.
 Nauseaq; accessit stomachi, nec munera sumit
 Sponte, sed imperio quantulacunque cibi.
 Languente interea bis tres abiêre Kalenda,
 Nec spes in medicis ulla salutis erat.
 Haud equidem quisquam curare, artiæ pe-
 percit:

Maius erat cura, maius & arte malum.
 Virgo Aspri Collis superest: hanc invocat ab-
 sens.

Huic pia submisso pectore vota facit,
 Inq; horto visit sacrum tibi Dina sacellum:
 Visenti subitus venit in ossa vigor.
 Et flexis eadem genibus procumbere luce
 Sustinet, & veteri dicere more preces.
 Hoc animos quinis non factum mensibus illi
 Addidit: ingreditur nocte silente chorum:
 Dumq; ferunt alia diuinas carmine laudes,
 Quâ potuit, vocem iungit & ipsa suam.

*Est vetus, & multo cātus celebratus ab auo,
 Aptus virginea poscere matris opem.
 Scilicet ut trāsti lacrymarum è valle profectis
 Ostendat natum ter veneranda suum.
 Illius Hermannus Contractus carminis au-
 stor,*

*Clarus stirpe, miser corpore, mente pius.
 Quò postquā solito cantantes ordine nympha
 Venere, in castas prona caterua preces:
 Et, SALVE REGINA, canunt, Blylessia
 sensit*

*Virgo, suis humeris incubuisse manum,
 Et premere, atq; adèd digitos diducere tracti:
 Respexit, nec quod cernere posset, erat.
 A prece finita lectum, somnumque petiuit,
 Deq; suo surgit viuuda mane toro.
 Mirantur vires, subitumq; in corpore robur
 Consortes; tanto fortius illa canit.
 Sic est, sic maneat longum, longumq; precetur
 Pro patriâ supplex vrbe, parente, suis.*

ELEGIA III.

Heu quisquam viridis placeat sibi flore
 iuuentæ?

*Hāc solidum quisquā robur habere putet?
 Sæpè noue prima fruges laduntur in herbâ,
 Sæpè rosa inclinat vix bene nata caput.*

Ipsaq;

Ipsaq; non raro spes languet in arbore pomi,
 Et feriunt teneras ventus, & imber opes.
 Nos aduersa etiam quacunq; atate fatigant,
 Seu pueros primâ, siue cadente senes.
 Angela in exemplo poterit Wouteria poni,
 Angela diuersis pressa puella malis.
 Matthias genitor tuus est Antuerpia ciuis,
 Qui reficit pretio dolia, quique facit.
 Hac vita sub vere fuit, spatioque bilustri.
 Additus atatis tertius annus erat:
 Cum subito infelix Apoplexia concidit ictu,
 Præcipuè dextrum tacta stupore latus.
 Nec sine concussu, tantum tremit ossa, sedere,
 Nec sine concussu stare, gradiue potest.
 Os ipsum visum vinclis, & lingua ligari,
 Et qua balba prius, postmodo muta fuit.
 Deniq; sensus abit, sensu defecta priore,
 Mentis inops facta est, desipuitque palàm.
 Spasmus erat mixtus: medicorum ita turba
 ferebat;
 Ast eâ non etiâ turba ferebat opem,
 Ducendam ad Collem stupefactam, oranda-
 que Diua
 Numina, diuersis vox erat una viris.
 Obsequitur, votoq; parens se damnat uterq;
 Scilicet ex ipsis ut comes alter eat.
 Iâq; erat illa dies, qua tu sanctissima Mater

Oblata in templo virgo triennis eras.
 Admonet uxorem pater, ut comitâte puella,
 Hac ipsa Diua limen in urbe petat.
 Cereus emptus erat: iubet hunc accendere
 natam

Mater, & ante aram ponere Diua tuam.
 Illa, manum quamuis manus altera tollat
 oportet,

Exsequitur matris sedula iussa sua.
 Ardet, at exstinctus nullo, mirabile, motu,
 Sponte sua, nullo flamine, viue fuit.
 Accendit rursus, rursusq; extinguitur ultro,
 Et fit idem terna, matre stupente, vice:
 Qua prece suppliciter fusa, tibi nata salutē,
 Solamen patri prona, sibi que rogar.
 Inde domum redeunt. Nihil ista filia mutat
 Luce, nec à morbo libera facta suo est.
 At subeunte die prima consurgit Eoo,
 Cinctaque vestitu, calceolisque venit.
 Mirantur visa pariter materque, paterque,
 Inq; suo trepidè gaudet uterq; sinu.
 Ex quibus illa statim: Quis te mea nata le-
 nauit?

Induit & vestes quis tibi nata tuas?
 Ipsa ego, respondet, genitrix mea. Solâne? sola:
 Nemo mihi presens, auxilioue fuit.
 Tum gaudent magis: atque magis, cum sanâ
 puella

Ambu-

*Ambulat, & sana statq; sedetq; modo.
Et meritas igitur submissis mentibus ambo
Grates concipiunt, concipiuntque preces.
Acceptamque ferunt nata tibi Diua salutē:
Dicunt: Per Matrem est filia salua Dei.*

ELEGIA IV.

HOC quoque perpetuum grato memor
ore Gerardus.

*A Bergis, medica primus in arte sonat.
Cuius in hac eadem Christo fuit urbe dicata:
Filia, non merito Barbara dicta suo:
Virginea pars una domus, cui luminis Afrē
Aurelij praeferat aurea norma facem:
Et qua more suo, praeter bona cetera, curat
His, quibus infecit laevada lepra cutem.
Hac vbi triginta virgo sex fecerat annos,
Incerto capitur, deijciturq; malo.
Sex annos adēo totos, tresque ordine menses,
Affixam lecto decubuisse liquet.
Nec medicis eadem sententia: reque patescit,
Artifices morbi fallere posse genus.
Illis atra fuit circum praecordia bilis:
His clausus medio corpore Cancer erat.
Hoc tamen heu nimium certum, grauiora:
vel omni
Perpeffam, nullo subueniente, fide:*

Namq; ferè assiduo misera cor palpit at astu:
 Angitur, atq; animo deficit agra suo,
 Idq; vel ad tactum: tantumq; , ut dicere pos-
 sis,

In primâ rigidum funus adesse fore:
 Inde toro fragilis sternatur ut ille, moueri
 Vix anni spatio bisûe , semelue potest.
 Atq; hoc quo fiat vita, quantoq; periclo,
 Edocuit quadam res manifesta vice.
 Lectus humi stratus fuerat , cum molliter &
 gram

Auxiliatrices deposuere manus.

Hic ita languentem digito contingere nemo

Audet, ter quinos & manet illa dies.

Non ea plebeia solum res nota caterua;

Sed quoque pracipuis res ea nota viris:

Quos nouitas partim, partim dolor ipse coegit

Visere, dum miseris congemuere vices.

Hucque adèd ventum est , ut nec vel sindone
 corpus

Tergere, nec liceat tangere fulcratori,

Qua si libasses. animo defecta iacebat:

Et sunt à digito certa pericla tuo.

Ergo placet nymphis spinis circūdare lectum,

Nymphis, queis agræ credita cura fuit:

Ad spondam propius ne quisquam accedere
 posset,

Et te-

Et temerè admota noxius esse manu.
 O miseram, dicis: Quid si tibi plura referre,
 Et qua decubitus damna secuta, velim?
 Contracti ex illo tam longo tempore nerui,
 Et breuior toto tibia laua pede est.
 Quodq; notes, ipsos sex menses ante salutem,
 Nunquam se lecto mouerat illa suo.
 Qualis in egregia mors est depicta tabella,
 Artificis multà quam dedit arte manus:
 Talis virgo fuit, pro corpore corporis umbra,
 Quam pariter dicas viuere, quamq; neges.
 Si quis in hoc aliquid morbo Geniale fuisse
 Crediderit, non me iudice falsus erit.
 Hinc humana minus potuit prodesse mede-
 la,
 Et fuit allata desuper artis opus:
 Hanc precibus poscunt: & amans Praefecta
 suarum,
 Ad Diuam agrotæ sustinet ire vicem.
 Ut redijt, nihil immutatum vidit, at agra
 Spem fouet, & tales edit ab ore sonos:
 Ter mihi, ter certum est, ad sacrum mittere
 Collem,
 Nomine qui peragant debita vota meo:
 Aut si magna spei respondent numina nostra,
 Ipsa locum terna nitatur adire vice.
 Forte sub hoc tēpus quidam de more Sacerdos
 Illic

Illic virginea fecit in aede sacrum:
 Quo factò, quod sæpè solet, te fessa renisit,
 Atque ait, in precibus se meminisse tui;
 Quin etiam pro te statuisse inuisere Diuam:
 Hoc tibi promissum gaudia virgo parit.
 Vulmarus sedem commissas Schetus ibidè
 Ducebat prisco tramite Pastor oues.
 Ille Sacerdoti voluit comes ire Sacerdos:
 Nec longum, sociam corripuère viam.
 Tertia digressos illinc aurora Nouembris
 In celebri pariter sistit utrumque loco.
 Sacra Deo, Diuaq; ferunt, cū protinus absens
 Viribus augeri Barbara visa nouis.
 Sed mox ingentes membris redièrè dolores,
 Morbus èq; in febrem perniciosus abit.
 Ista procella tamen breuis est: meliusque vi-
 cissim
 Esse fatebatur luce sequente sibi.
 Et circumstantes lectum quascunq; rogabat,
 Ut surrectura commodet una manum.
 Commodat, & tactu iam nò offensa leuatur,
 Inque suos sese surrigit ipsa pedes.
 Hac stupet, & magno stantem clamore relin-
 quit:
 Sic fuit in mollem virgo relapsa torum.
 Lucifero subeunte, palàm sese omnibus omni
 Corpore iam certò conualuisse probat.
Manè

Manè petit vestes, nulloq; induta iuante,
 Ambulat, & potum sana, cibumq; capit.
 Hei mihi qua voces, vel gaudia quanta vi-
 dentum:

Nec rara lacrymis immaduere gena.
 At tanto demissa malo magis illa, magisque
 Quotidie supera virgo vigescit ope:
 Infundique sibi vires, vi fluminis undam,
 Desuper, & spargi per sua membra refert.
 Ergo vora valens soluit, qua vouerat agra,
 Et cupida ternum mente peregit iter.
 Hinc rediens sese populis mirantibus offert
 Spectandam, in laudes prona Maria tuas.

ELEGIA V.

Sogniaca ad finem silua, quà siue quadrigis,
 Seu pede, Bruxellam versus initur iter,
 Est Oudergemium pagus, quem nobilis ornat
 Virgine: sedes, & loca clausa chori,
 Quaque Brabantini super hac monumenta
 dedere.

Insigni quondam pro pietate Duces.
 Hic Hadriana inter sacras Gausia nym-
 phas,
 Ter denos annos, octoque surda fuit.
 Non ego verba queror: nec cantica clara, nec
 aris

Campani validum percipit illa sonum.
 Et dolor assiduus capitis, praterq; dolorem
 Nescio quid gemina semper in aure stre-
 pat:

Quale solet murmur fieri, cum lapsa molarè
 Circumagat rapidi fluminis unda rotam.

Post medicos Diua supplex bis misit ad aram:
 Eloquar? an maior res erit ista fide?

Maior nempe fide; sed vero verior ipso
 Res ea, sed certa res ea gesta fide.

Vix nocte à reditu lecto composita recumbit,
 Nec dum etiã dulci pressa sopore caput;

Cum Diuam clarè vigilans assistere fulcro
 In se figentem lumina sancta videt.

Horruit aspectu primo; sed mente recepta,
 Ad calidas humili vertitur ore preces:

Diua valere opto, dixit, miserere precantis,
 Et da consuetã posse salute frui.

Nec plura: illa statim mota est, & luminis
 nympha.

Tangit, & exserta tẽpus utrumq; manu.
 Addidit & voces celesti numine dignas,

Quas visum non est edere virgo tibi.
 Manè erat, & sensim votis Hadriana poti-
 tur,

Dum solitus gemina sensus in aure fuit,

E L E.

ELEGIA VI.

IRem aliò; sed me retinet, paucis que referrè
 Margaris in versu se cupit ante meo:
 Cuius Ioannes Neomagus aromata sœuit
 Antuerpa celebri vendere in vrbe pater.
 Bis senos annos, totidemque hac edita menses,
 Semestri à vita tempore clauda fuit.
 Pes alter palmo breuior: solet ire cothurno
 Innixa, & lentis passibus ire solet:
 Nec nisi plantarum digitis primoribus uti,
 Et vix extremo tangere calce solum.
 Excita miraculis illuc se mittier orat:
 Mittitur, & iussa est ire ministra comes.
 Iamq; dies precibus Diua consumptus ad arã
 Vnus, & alterius tempora lucis erant:
 Cum (dubito, Geniumne bonum, mentem-
 ne puella
 Esse putem; Genius sed bonus ille fuit)
 Quidam sollicitè media inter sacra precanti:
 Surge agedum dixit, surge puella: vales.
 Illa audit, comitique refert, altumque co-
 thurnum
 Mittit, & equali sistit utrimque pede.
 Vt se Diesthemium famula comitata recepit,
 Calceolos penso comparat ære pares.
 Inde domum redeunt: lati materq;, paterq;,
 In natæ credunt esse salute suam.

E.L.E.

ELEGIA VII.

TRistis at insequitur, nimiumque horrenda
relatu

Historia, & paruo vix memoranda sono.
Sed tamen adnitar, quantumque erit oris,
in omne

Diffundam morbos, auxiliumque solum.
Nam que Christe tua est, quaque est clemen-
tia Diua,

Sublatis venit latior hora malis. (terra,
Diues, & in culta Flandrorum haud infima
Vrbs est, que varijs mercibus auctat opes:
Qua quia stagna inter posita est, interque pa-
ludes,

Obtinet à prisicis Insula nomen auis.
Hic Catharina fuit non hoc pro nomine pura
Busia, tartar eo pressa puella iugo.

Nam cum primauo frueretur flore iuuenta,
Iamq; quater messis quarta peracta foret:
Arcano voluit permissu numinis illam
Hospitium genius non bonus esse sibi.

Nec satis vnus erat: plures se corpore miscent
Pestes, nec requiem pectus habere sinunt.

Ardentes odio pestes, semperque parata
Humanum dira perdere fraude genus.

Non ita toruus aper siluis indagine cinctis,

Per

Per frutices tuta querit abire fuga:
 Nec sic in cauea rimam circumspicit omnem,
 Quæ petat aëreum capta volucris iter:
 Quantum illi elabi stygio nituntur ab antro,
 Et cœtu in superis esse frequente locis.
 Hic ubi circumeunt rudentum more leonum,
 Quarentes pradas ad sua lucra nouas.
 Nêpe quibus pulsa est, nobis cali inuidet arces,
 Semper in inferno turba voluta lacu.
 Heu qua vis miseram, vel quanta insaniam
 versat!

Hostibus optarim nil ego tale meis:
 Quanquam hi. Sed ceptum satius pertexere
 carmen,

Et quàm mersetur, quoque puella malo.
 Tormentis agitur varijs, nec finis in illis,
 Et trahitur miseris, distrahiturque modis.
 Et turpes visu gestus, motusque pudendos,
 Maius & Herculeo robore robur habet.
 Quinque viri numero, vel sex persæpe vocatis:
 Turba coercenda nec satis illa fuit.
 Quid, quod voce potest Græca, quod voce La-
 tina,

Quid, quod & Hebræa dicere voce potest?
 Quid, quod multorum culpas, & facta referre
 Abdita, qua longa præteriêre die?

Miles ad Ostendam signis, castrisque relictis,
 Fecerat

Fecerat hæc fugiens vnus, & alter iter.
 Protinus ad ciues: Ciues gaudete, rebellis
 Ostenda Hispâno dedita porta patet.
 Vox erat vna: patet. credunt, & amicus A-
 mico.

Nuntiat, & latâ quilibet aure bibit.
 Nimirum ex facili, quod votis omnib. optas;
 Creditur, & nusquam pronior vlla fides.
 Sola puella suo dictis auctore repugnans:

Falsa, duo profugi, falsa refertis, ait.
 Addit & hæc; eosdem Nonoportu ex urbe re-
 curuis

Articulis capsam surripuisse sacram.
 Capsâ ex argento, quâ ter venerabile Christi
 Seruari digna corpus honore solet.

Inquirant: se autē, magno cogente magistro,
 Ista vel inuita mente referre palam.

Inquirunt, & certa fides: ita plurima rerum
 Illius indicio, quæ latuere, patent.

At consanguinei perculsi corda dolore,
 In tantis censent nil prius esse malis;

Quàm pius expugnet prisco de more sacerdos.
 Non intermissa turpia monstra prece.

Scilicet has Christum vires, & dona dedisse
 Antiquis sacro codice teste pius,

Et quicumque illis vestigia iuncta tenebunt,
 Omnis ut in tanto nomine victor eat:

Sine

Sine males pellet genios, siue auferet angues,
 Seu bibit infecto tetra venena scypho.
 Nec mora, cum lectus priscode more sacerdos,
 Vim magnam furis, & fera bella parat.
 Ac veluti fortis miles, cum pugnat in hoste,
 Epharetra promit Martia tela sua:
 Sic genus armorum de sacris omne libellis
 Hic petit, & summa sapius instat ope.
 Iamque adeo septem misere de corpore pestes
 Eiecta, versa terga dedere fuga.
 Nam tot se genij mendax genus esse ferebāt,
 Falso: res plures ipsa fuisse docet.
 Quam tamen exirent, multas prius ore pu-
 ella

Effundunt (dignum, quod memoretur)
 acus, (nummum,

Atque ex argento erosum cum sulphure
 Et te palmari ferree claue modo.
 Fortè fuit iuxta de circumstantibus unus.
 Iam nunc ex Aspro Colle remensus iter.
 Hunc ea designans: Et te iuuat, inquit, ad-
 esse?

Omnia, quid venias, et quis, & unde scio.
 Ex illo tibi Colle venis, quem dicitis Asprum,
 Quo tibi cum multis visa Maria loco est.
 Intenti aspectant alij, quin ipse sacerdos:
 Fare age, num verum virgo loquatur, ait.
 Verum,

Verum, ait hic, & ne dubites, en frustulus
quercus

Adfero. de quercu non nihil ille petit:
Idque puellari quantum fuit, inserit ori,
Et tritum in ventrem mittere dēte iubet.

Vix factum, cōse Genius sub gutture prodēs,

Clamat: Io lignum nil nisi poena mihi est.

Eheu quanta mouet nobis incendia! quanta

Flamma furit! flamma torreo intus ego.

Talibus exululans dictis, hoc in super addit,

In capto sese tres superesse sinu.

Atque iterum sacro ritu discedere iussis,

Cedemus posita, verba fuere, mora.

Hoc Aspri Collis virgo iubet: illius ergo

Cogimur ad nigros vertere terga specus.

Ecquid erit signi? vitream quassabimus, a-
iunt,

Et vitream egressi comminuere duo.

Tertius intorsit vulsum de pariete clauum,

Asi abit à iusso deuius ille scopo.

Isque ita discedens: Viuat Nasarëia, viuat,

Qua nos è placita cogit abire domo.

Siccine diuinam merita fert laude parentem

Gens Erebi, cuius triuerat illa caput?

Fert, ita. sic quondam te Christe exire coacta,

Et tulit, & natum est testificata Dei.

At semel à furijs Diya virtute soluta,

Ex

Ex illo mansit pura puella die.
 Ergo iter ad Collem, quò se cum lata tulisset,
 Grata sacris luces est operata nouem.
 Quis malus ille autè vires ac numina Diua
 Abnuat, aut proptam poscere nolit opem?
 Infortunata pestes, princepsque malorum,
 Emersi stygia cuncta fatentur aqua.

ELEGIA VIII.

His iuuat Antoni Grotij subtexere nomē:
 Miles in Antuerpa sinibus ille fuit.
 Hunc facta in dextrum lumen septem ante
 Decembres

Fluxio, Phoebeam querere iussit opem.
 Sed nihil Antuerpa miserum iuuere medētes:
 Quin oculo redijt captus ad arma suo.
 Postque duos annos idem, miserabile visu,
 Fluxus in alterius luminis orbe sedet.
 Idem fluxus erat penitus, fuit exitus idem,
 Octoque post luces orbis & huius erat.
 Mox iter Antuerpam deserto Marte remēsus,
 Quidquid erat, paruo vendidit are miser.
 Omnibus insumptis, tenuem per compita vi-
 ctum

Querit, & exiguam supplice voce stipem.
 Ex humeris pendet varijs consuta lacerna,
 Cūq; scypho ad lauū parua canistra latus.
 Et ba.

III DE D. VIRG. ASPERICOLLE

Et baculo presso timide vestigia ponens,
Fortunam puero flet praeunte suam:
Heu miseram caci sortem, miserescite caci,
Vir cacus magno solus in orbe miser.
Nec terras cernit, nec caeli lumina cacus,
Heu miserum caco quid magis esse potest?
Venerat in mentem Diva rumoris ab aurâ,
Destinat, & puero cœpit adire duce.
Tres illic manet usque dies, supplexque pre-
catur,
Bisque die vitreo lumina fonte lauat.
Luce nihil primâ: subeunte, in vertice sanit,
Præcipuè circa lumen utrumque dolor.
At ternâ, sacro percepto corpore Christi,
Vespere dum timidus fundit in aede preces:
In geminis rumpi sibi vincula sensit ocellis,
Iamque patent ambo, iâ, velutâte, videt.
Mille mali testes illius, mille salutis,
Quorum veraci clamat in ore fides.

ELEGIA IX.

TAndem Hadrianus adest Bruxellâ A-
sbroeckius urbe,
Publica quem notû munerâ gesta dabât.
Huius edax natum, morbus grauis, occupat
Herpes,
Atque exest artus ô Gulielme tuos.

Nam

Nam fuit ille genus, qui quod ferus omnia
circum

Exedit, à medicis nomen Edentis habet,
Isque modo flamma subito diffunditur æstu,
Multaq; per totum pustula corpus abit.

Nec facies immunis erat: vacat ulceris ore
Os solum. fœdo cætera pure fluunt.

Desino pruritus pueri, frictumque referre,
Et pleno stillas sanguinis ire sinu.

Iamque cutem penetrant diuersis ulcera
membris,

Ipsaque depastis carnibus ossa patent.

Quàm miser aspectus! vix hic assistere quen-
quam

Crediderim, aut tantū posse videre malū.

Ipsi desistunt medici, secumque queruntur,

Pæonia nullam cernier artis opem.

Spes erat in Diuâ: Puerum deferre parentes,

Atque offerre sacro sustinuere loco.

Quo factò, redière domum, praterque salutis

Spem, primum in misero nulla medela
patet.

Sed mox siccari, mox & decrescere sensim

Ulcerà, & ad sanum cuncta coire videt.

Neue morer, morbi penitus sublata fuere

Intra ter quinos omnia signa dies.

E L E-

ELEGIA X.

Sed nec Ioannes quidquã Courtesius ultra
 Antuerpa ex tãto vulnere cladis habet,
 Hic gladio punctim rixa feruente petitus,
 Non procul Hooekstrata vulnus ab arce
 capit. (pollex
 Perque manum transacta fuit, qua surgere
 Incipit, & cubito cuspis adaeta tenus.
 Abscissi pendent omnes, miserabile, nerui,
 Omnis & emisso sanguine vena micat.
 Inter opem medicam super inflãmatio venit,
 Et quodcunque bona iussit abire spei.
 Nec verò medici tantum celare periculum,
 Pectoris aut sensum dissimulare sui.
 Aut erit in tenues mittendus spiritus auras;
 Aut abscindendus falce lacertus erit.
 Hac patefacta graues mouit sententia luctus,
 Atq; malum dicto par in utroq; fuit.
 Maluit ille mori, quam tantos ferre dolores,
 Alter & abscessa Mutius esse manu.
 In Diua sedenim, Diua, qua prasidet Hallis,
 Spes erat: huic humili pectore vota facit.
 Protinus à voto, sparsa per membra salute,
 Post paucos coepit robur habere dies.
 Ergo iter Antuerpam tendit, sed tendit &
 Hallas,

Sub-

Submissâ voti solvere voce fidem.

At non plena salus aderat: rignère priores

Articuli, & motu tres caruère suo:

Ipsaq; manca manus. Non hoc sine numine factum

Siue tuo Iesu, sine Maria tuo.

Scilicet huic Asprum miraclo adtexere Collè

Stabat, & his reliqua ferre salutis opem.

Quò postquam tulit ille pedes, procumbit ad aram

Pronus, &: ò votis annue numen, ait.

Deinde sacerdotè, statuam cõtingere spheric

Orat, queis solitus dinumerare preces.

Dum recipit, laxata manus, iã tota moueri,

Iam claudi, obducto vulnere, sana potest.

ELEGIA XI.

Admonui, qui quam fieri ne posse putaret,
Vt legeret chartis cuncta notata meis.

Praterij neque pauca sciens: quàm multa nec ipsi

Publicio scribe facta relecta palàm:

Nam celare volunt multi, nec in acta referre,

Contenti in tacito gaudia ferre sinu.

Et quãuis nostro memorètur plurima versu:

Esse ferè dictis altera tanta liquet.

Sed iam tempus adest Elegis imponere finem,

F *Tempus*

Tempus & exacto claudere MIR A pede.
Non tamen & Diua claudet clementia fon-
tem,

Quaque, ijt, ô semper lympha salubris eat.
Vnum hominis super externi mirantibus ad-
dam,

Quem sic mutatum Belgica tota stupet.
Vrbs est Heluetia in medio, qua nomen ab
ipsâ

Luce trahit, Latio dicta Lucerna sono:
Ad Fractum montem, fluuio contermina
Rusa,

Commoda in Italiam quâ datur ire via.
Huius Ioannes Clemens in parte creatus,

Bruxellam tulerat cum patre versus iter,
Austriacus Princeps quâ tempestate regebat
Ernestus placidâ Belgica frena manu:

Cui diuturna viro si tempora fata dedissent,
Solamen patrij mite Leonis erat,

Non ita Christe tibi visû: sed Principe raptô,
Qui desiderium leniat, alter adest.

At pater ob linguas clarâ de stirpe Polono
Tobia Metzka venerat ipse comes:

Quo solo ille solet varias interprete gentes
Audire, & noto reddere verba sono.

Ioannes sed enim maternâ informis ab alio
Clausus, & extrema debilitate fuit.

Vidif-

Vidisses, hominis monstrum vidisse putasses,
Et facies toto corpore talis erat.

Utraq; cum gemino contracta, & turpiter
ipsum

Antrorsum in pectus tibia versa pede:
Et genua, ut concreta, harent iniuncta, nec
vsquam

Pars digiti immitti quantulacunq; potest.
Quin cavitatis, & cœxi putei sub pectore visi,
Postquam diuina rectus abiit ope.

Quid, quod utrumq; femur similes habuisse
lacunas,

Atque imo ventri iuncta fuisse patet?
In corpus, breuiter, visus concreuisse globosum,
Inualidum prorsus stare, iacere, gradi.

Quid faceret? sedet vsq; miser, serpitque se-
dendo,

Palmarum nixu, quas sua fulcra iuuant.
Hæc patri peperit deformis forma dolorem,
Hæc peperit matri tristitia fata sua.

Occidit in partu, casq; hic ventre cadentis,
Infausta cali lumina vidit aue.

Ille igitur talis Belgæ delatus in oras,
Extiterat longa sarcina mœsta via.

Et varijs cum patre locis fuit: undiq; densæ
Agmine spectatum fœmina, virq; ruunt:
Viq; hominum varij diuerso in pectore mores,

Hic detestatur, congemit ille vicem.
 At genitor (neq; n. leuis illū cura remordet)
 Nil non sollicita mente requirit opis.
 Consultitur quisquis Phœbeis artibus agrum
 Speratur tantis posse leuare malis. (rum,
 Missus grad thermas Grani peruenit Aqua-
 Ut foueat tepidus membra ligata liquor.
 Omnia nequicquam: Non hunc valet arte
 Machaon,
 Non morbum inuētis pellere Granus aquis.
 Interea misera spes vna, atq; unica sortis,
 Prædonis stricto corruiit ense pater.
 Qui gemitus aut qualacryma? Me, me opti-
 me, clamat,
 Me miserū externo linguis in orbe pater?
 Heu cui nunc cura vlla mei? quod denique
 restat
 Confugium? tecum res mea, spesq; iacet.
 Ecquis n. posthac, quis erit, cui conquerar vni?
 Quis sūe mei gemitus conscius vnus erit?
 Aeger, inops, expes, longinquis versor in oris,
 Et nunc sētitur quod mihi cunq; mali est:
 At te crudelis Scyron, qui cade paternā
 Non veritus sauas conscelerare manus,
 Te Scyron crudele caput, crux dira manebit.
 Aut si quid poterit tristius esse cruce.
 Interea sceleris trepidet mens conscia semper,
 Nec

Nec sit luce tibi, nec tibi nocte quies.
Hac ubi: Bruxellam redijt, paruoque relicto,
Non multos patrio victit at are dies.
Consumpto, infelix alienâ viuere dextrâ
Cogitur, & tenui se tolerare cibo.
Antuerpâ, Batauosq; ipsos, ipsosq; Walachros
Hinc adit; at captus relligione redit.
Vicatinque iterum victum molitur, & illè
Exigua totus in stipe census erat:
Donec eū ciues, premeret ne semper egestas,
Ponere pingendi tempus in arte iubent,
Quiq; rudè doceat fidum reperere magistrum:
Discit, & hac ipsâ ponit in arte diem.
Et labor est varios terere, & miscere colores,
Aut tabulas operi perpoliisse rudes:
Aut hominis faciè crassa informare Minerua,
Quaque artis sunt prima pericla noua.
Hic verò motus fama, qua plurima fertur,
In sacrum vellet posse venire iugum.
Quid si Diua meos, inquit, miserata dolores,
Et mihi tam multos adferat inter opem?
Adferet, hac spes est, qua si non irrita fallit,
Illa mihi requies, illa leuamen erit.
Dixit, & in curru Demera vectat⁹ ad undas,
Pronus in ediculam repit utraque manu.
Inde sacerdoti culpas aperire latentes
Sustinet, & vitæ poenituisse sua.

Hostia quin etiam sincero sumitur ore,
 Hostia submisso ter veneranda genu.
 Mox angī, & collabi animo, totumq; dolere
 Corpus, & à summo sudor adire pedes.
 Ire foras, refici, morbus vetat, inq; sacello,
 Nolle puta, totum cogitur esse diem.
 Vesper erat, Diua laudes de more canuntur:
 Ante aram timida supplicat ille prece.
 Sentit humo tolli sese, vincisque remissis,
 Contortos solui, deicietque pedes:
 Atque id, quo tecti, per vim thorace reuulso:
 Nec mora, directus sistit utroque pede.
 Obstupuere alij: stupuit mutatus & ipse,
 Desiciensq; iterum corpore, mente, cadit.
 Erecto in sedem vestes, quibus integat artus,
 Et vestes alias, & feminine ferunt.
 Augescunt vires, paruaq; exsucca replentur
 Carnibus, & multo sanguine crura mora.
 Mirū aliud, paucis: Idē graue vulnus in ipso
 Vertice ter quinos ceperat ante dies.
 Illud hians etiam diuina sponte coire,
 Sponte cicatricem ducere cœpit ope.
 Cognita res turbis illis, hæc cognita coram
 Res Bruxella tibi, Louaniumque tibi.
 Vidistis miserum duplici proserpere palma,
 Quam prius in Diua fuderat ade preces.
 Vidistis recto redeuntem corpore vobis,

Rof.

Postmodo, ut in Diva fuderat ade preces.
 Nam quid ego adijciam quantus concursus
 ad illum,

Dum maiora cupit quisque videre fidei.
 Et medicis, quot quot fuerāt, vox omnib⁹ una,
 Hanc vere summi numinis esse manum.

ELECIA XIII.

Prendit io portū puppis mea, gloria nato,
 Ac matri, quorum verrimus aquor
 ope.

Hic mihi figatur demissis anchora velis,
 Et teneat parvam dente tenace ratem.

At tu Diva parens sanatis omnibus unum
 Adijce, nec vatis despice vota tui.

Non ego membra meo, non sola in corpore
 membra,

Sana velim, quāvis hac quoq; sana velim:
 Sed vitijs caruisse animi, qua gignere sueta
 Culparum vita millia multa mea.

Non tot sublimi numerātur in athere stella,
 Nec gutta aequorea tot numerantur aqua.

Ille ego sum, lenis patris qui iussa relinquens,
 Peruersas volui perditus ire vias.

Nempe sues inter siliquis, & fursure vesci
 Dignus, & immunda ponere corpus harrā.

Nec verò, nec me nati iam nomine dignor:

Sat, seruos inter si licet esse patris.
 Tu facito liceat, reditum tu Diua parato,
 Et sancta vacuum crimine siste prece.
 Praterea uocitata tuo de nomine coniunx,
 Et gemini nati, nataque sola mihi est.
 Hos mecum pariter cunctos o uirgo tuere,
 Atque esto domui non aliena mea.
 Precipueq; unū, quod mens intelligit, aufer,
 Materiam versus S mihi porge noui.
 Tunc uotiuu tuo dederō cū munera templo,
 Subscribam: Meritis, optima Diua, tuis.
 Sic Christi simus toti, seu uita super sit,
 Seu uocet extremo funeris hora die.

ELECIA XIII.

HÆc incepta domi DIVÆ benefacta ca-
 nebam,

Historica texens singula quaque fide:
 Dum uacat Heinsbergum corrupta luctibus
 aura,

Et cumulat funus funere dira lues.

Quæ prius occulto scintillans fomite paucos

Afflat, S ignaros fallit acerba mali.

At subito, dñ nulla fuit fuga, sparsa per urbē,

Letifero plures inficit igne domos.

Impia, quæ uina (miserū) domināte relinquāt

Matres progeniem, coniugiumque uiri.

Et iam

Et iam nulla atas morbi, vel funeris expers,
 Non sexus: mihi cet quoslibet ista lues.
 Principio totum concussi frigore corpus,
 Ardenti properant membra fouere foco:
 Non secus, ac si quem lōgo iam tēpore fractū,
 Corripiat certo febris anihela die.

Et mox vel vomitus, vel (qua nota certa
 futura

Mortis) corruptus manat ab ore cruor.

Postque graves somnos capitis dolor instat, &
 agris

In quadam apparent ulcera parte sui.

Qua postquam tetrū misere in viscera virus,
 Spes vita parua desinit esse mora.

Sapè aliquis succos commistis ebibit herbis,

Et rapido currit, quo potis usque, pede.

Sapè placet morbo veniente incidere venam,

Tentare & medica quidquid habetur opis.

Sed frustra: neq; n. pestis non omnia vincit.

Et finem in solo funere morbus habet.

Quisquis in vrbe pedem ponit, licet absit ab
 agris,

Nil nisi triste audit, nil nisi triste videt.

Quàm graue campano turbari semper ab aere,

Cum toties signum mortis in aede datur?

Quàm miserum toties una, praecunte feretro,

Luce Caballini scandere montis iter?

F S Acne

130 DE D. VIRG. ASPRICOLLI

Ac ne sola putes cali vitia esse periclo,
In multis morbi est vnica caussa timor.
Ergo non pauci, tanta vt contagia vitent,
Linquere funestum constituere locum.
Me quoque cum natis, & dulci coniuge paulū
Debitus his ipsis cedere iussit amor.
Allo pandebant vicini tempore pagi
Ex vrbe egressis hospita tecta viris.
Nosq; in Schōmarti cernebat Ophouia villa,
Qua nusquam Musis aptior vlla meis.
Omnia pro voto: domus, & comi hospita
vultu,
Quiq; foris tenuit lumina nostra viror.
Secessus nobis intra pomaria valles,
Obscurus dumis, arboribusque locus.
Ter patet in longum, quantū contingere possit
Menforis gemina pertica iusta vice.
Assiduè Zephyris vepres, herbaq; tremebant,
Multaq; sub densa fronde canebat auis.
Hoc mihi Parnassus dictū nem^o: illius umbra
Deserta longè gratior vrbe fuit.
Illic vidisses fallentem carmine curas
Me studijs totos inuigilare dies.
Vos frutices testes, & quacunque imminet
ardor,
Quaq; meo remanet semita facta pede.
Nec piscina alia spatari parte volent

Ripa,

Ripa, nec in medijs insula deerat aquis.
 Rus taceo, rurisq; vias, & amœna salicta,
 Hortosque, & riguo pascua lata solo.
 Gratia Gertrudis quondam Schommartia
 coniunx

Pro mihi concesso munere magna tibi.
 Dum mihi, dumque meis, quam ducunt, vi-
 ta manebit,

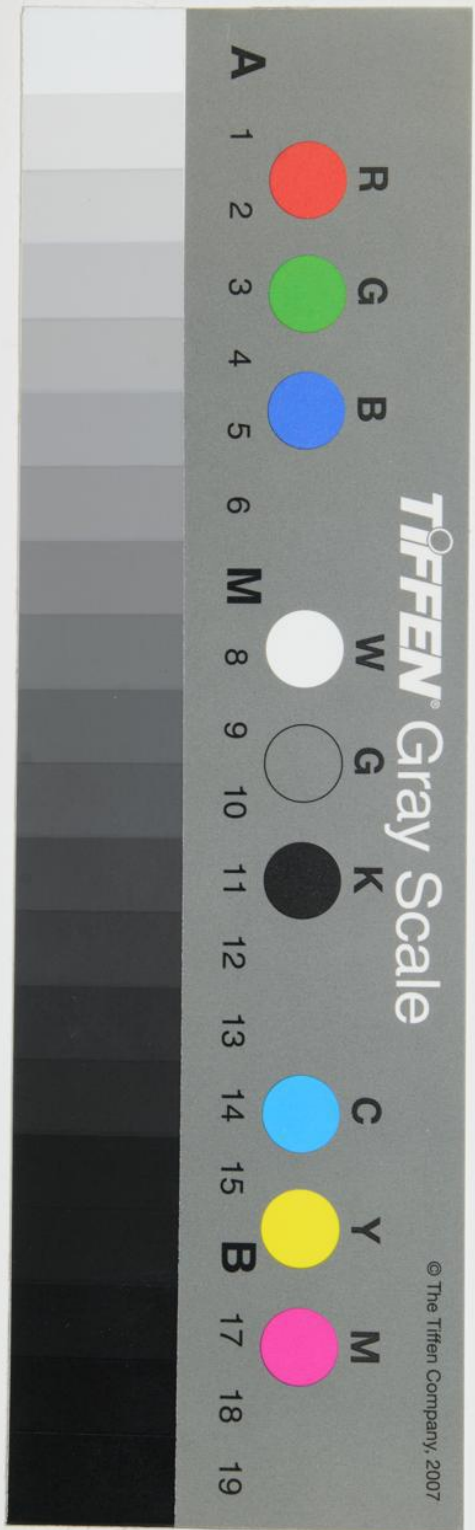
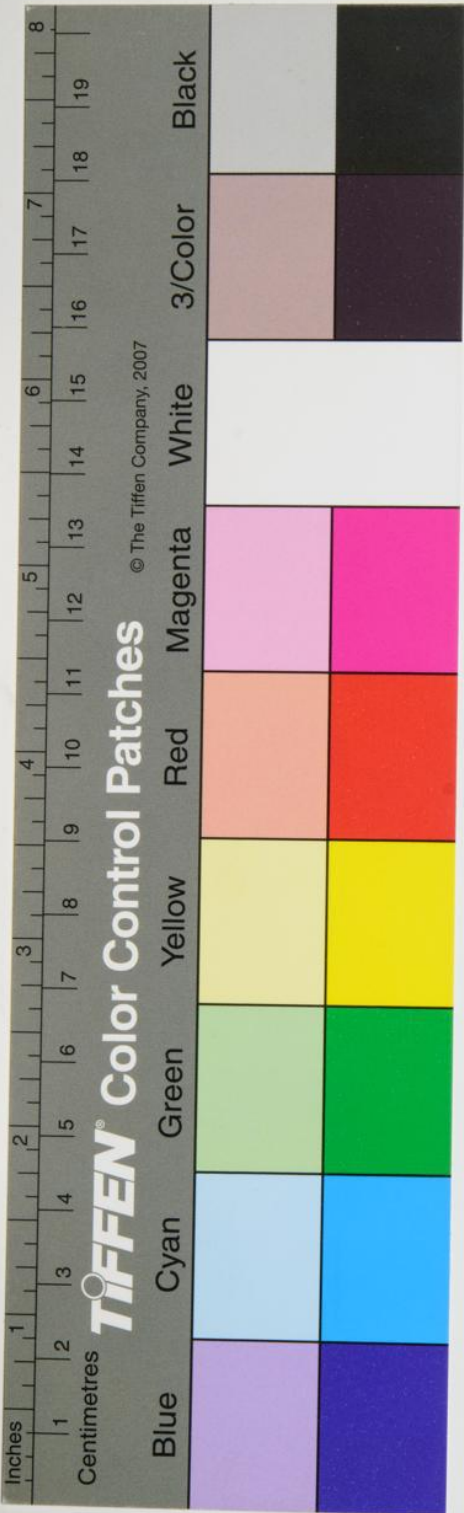
Non ullus poterit non memor esse tui.
 Dumq; meus viuet (si viuet) in orbe libellus,
 Non poterit lector non memor esse tui.

F I N I S.

C. L.

MInutos errores, vt difficile est
 euitare, Candide Lector; ita
 diligentiaæ tuæ corrigendos relin-
 quo. Vale.

In Aspricollinam

ANDREAE STREITHA-

geni, viri eruditissimi vt optimi

Fr. Amandus Fabius amicus.

Dignum re carmen, quantum res carmine
digna!

Maxima res: fateor. nec minus illud opus.

Nulla quidem par materia facundia tanta,

Sit licet illa potens ore, sit illa manu:

*Si tamen humano valet aut vult carmine
dici,*

Andrea, dici vultque valetque tuo.

Sic age: qua Cælo fluxit tibi vena secundo,

Refluat in Cælum. Virginis acta cane,

Acta, stupecebat qua nupera cōsciis orbis;

Qua dixit Iustus, Virginis acta cane.

*Non canis ingrata. Pia Mater & optima
Virgo*

*Tam bene laudantem quàm bene respi-
ciet?*